

Proietari din toate părțile, unli-oa!

FLACARA

Nr. 1 (397) — 5 Ianuarie 1963

Biblioteca Centrală
Regiunea
Mun. doara-Deva

6064-51

În noaptea de revellon.
Fotografie de Ion PETCU

În centrul sărbătorilor — Iarna rusă,
personificată prin frumoasa de zăpadă.

La braț cu
frumoasa
de zăpadă

O fată de zăpadă oferă tuturor, ca o gazdă primitoare, pline și sare. Simbol al iernii ruse, ea însuflețește parcă aievea tradiționalele sărbători de iarnă ale oamenilor sovietici. În lunile când peste întinderile uriașe ale țării sovietice covorul de nea se așterne ca un decor de basm, frumoasa de zăpadă cu vraja ei neasemuită cheamă pe oameni la plimbări în goană cu troika, la întâlniri în parcuri, pe patinoare, pe pârții de schi, în păduri cu mesteceni poleși. Pline de forfotă sînt „orășelele copiilor” cu felurite distracții pentru cei mici.

Cite locuri minunate pentru plimbări și odihnă se găsesc și în jurul Moscovei! Sfidînd rigoarele termometrului coborît la multe grade sub zero, mii de moscoviți renunță sîmbăta și duminica la obișnuitul confort citadin, evadînd, cu mașini, autobuze și trenuri electrice, în afara metropolei, ca să-și petreacă ziua de odihnă în împărăția iernii ruse, la braț cu frumoasa de zăpadă.

Fotografiile A. P. N.

Plimbarea cu troika rămîne totuși una din marile plăceri ale iernii ruse.

Amatorii de pescuit susțin că nu există o odihnă mai plăcută ca aceasta.

Gerul nu-i împiedică pe înotători să-și facă antrenamentul în aer liber. Și deși sîntem în toul iernii, bazinul „Moskva” este foarte căutat.

Vizitatorii nelipsiți ai parcurilor întroienite.

Tineri de peste hotare aflați la studii la Moscova, printre care mulți nu văzuseră niciodată zăpada, gustă acum, laolaltă cu colegii lor moscoviți, din bucuriile iernii ruse.

Studenții Universității „Lomonosov” nici n-au nevoie să se deplaseze. Patinoarul îl au „acasă”.

Și printre vânători sînt schiori, ei îmbină însă plăcutul cu utilul și se întorc acasă cu trofee.

Basm contemporan

de K. FEGHEROVA
(R. S. Cehoslovacă)

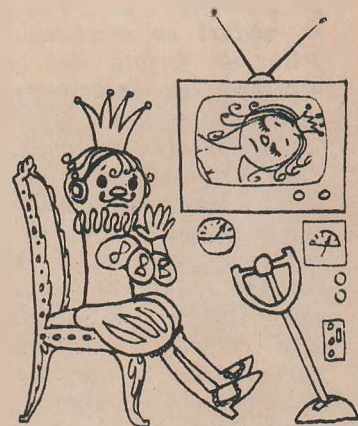
Ssst!... Scuțița Roșie doarme... Au adormit și Albă ca Zăpada, și Iepurașul...

Să-ți mai spun o poveste? Atunci ascultă:
Într-o țară foarte depărtată, peste șapte mări și șapte țări, a fost odată un împărat... da, da, un împărat foarte bun... Peste șapte mări... da, dincolo de Brazilia... și de Canada... chiar lângă Oceanul Pacific... Mă ascuți ori nu?

Împăratul avea un covor zburător... Nu, nu știu marca... Ce spui? „Caravelle”? Sau „TU-104”? Da, avea un covor zburător de tip „TU-104”. Cu reacție, desigur. Și cînd împăratul s-a suit în el... Bineînțeles, pilota singur și tot el era și radiofonist...

Mă ascuți? Cînd s-a suit pe covorul lui, s-a ridicat sus de tot, dincolo de nori... Sigur, avea și altimetru... da, s-a înălțat la 3.416 m — îi plăcea să zboare la altitudinile mari...

Și atunci a luat împăratul oglinda lui fermecată și, uitîndu-se în ea, a văzut ce

se întimpla în palatul crăiesei zinelor... Da, ai dreptate, poate că era un televizor „Orion” cu șase canale. Nu, Tera Zinelor e foarte departe, undeva dincolo de Australia, în stînga Filipinelor... El, să-ți spun mai departe?

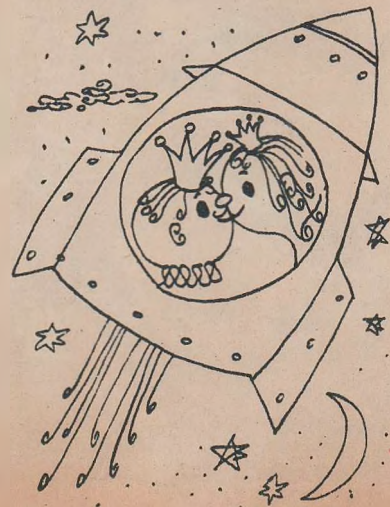
Și cînd împăratul s-a uitat în oglindă, s-a înspăimîntat: crăiasa zăcea întinsă în pat, cu ochii închiși. Părea foarte bolnavă... Ce? Aureomicină? Nu, n-avea aureomicină, iar penicilina nu-i folosea... Dar împăratul avea un leac miraculos... Da, da, streptomycină... De ce nu se fabrica streptomycină și în Tera Zinelor? Probabil că nu știau rețeta...

Crezi că împăratul le-a transmis rețeta streptomicinei prin radio?... S-ar putea să ai dreptate... Și nici n-a apucat el să coboare cu parașuta în Tera Zinelor, că regina se și însănătoșise. Și au jucat la nuntă șapte zile și șapte nopți... Iar mincărurile toate au fost aduse de la magazinele alimentare... Și fiecare oaspete arunca câte o monedă într-un aparat, ca muzica să cînte tot timpul...

Și pe urmă proaspeții căsătoriți au plecat în voiaj de nuntă. Careta împăratului a tras la scară... Bine, fie cum vrei tu, nu careta, racheta. Cu a doua viteză cosmică. Și-au luat și oxigen în baloane... Iar cei 215 astronomi ai curții i-au calculat traiectoria.

Și așa au început ei să zboare printre stele, iar curtenilor le transmiteau semnale prin radio... Auzi? Uite așa: „Bip... bip...bip...”

Ssst!... A adormit...

Düsseldorf (R.F.Germană). Pichete de protest împotriva politicii de înarmare duse de guvernul de la Bonn. „Din nou, din fiecare marcă o treime merge la înarmare”, „Să nu uităm niciodată” — scrie pe placardele fixate pe o stradă din centrul oraşului.

Aspect de la recenta conferință de la Havana consacrată producției de zahăr a Cubei pe anul 1963. La tribună, Ernesto Guevara, ministrul Industriilor.

Pentru prima dată în istoria filmului sonor se ecranizează o lucrare a marelui dramaturg norvegian Henrik Ibsen. Este vorba de „Rața sălbatică”, ce se turnează în prezent în studioul de la Jar, lângă Oslo, în regia lui Tancred Ibsen, un strănepot al dramaturgului.

„Ochii lumii sînt ațintiți asupra acestui caz!”, „Apărăm drepturile civile. Îl apărăm pe William Worthy!”, „D-le Kennedy, dovediți că asigurați respectarea drepturilor civile!” Sub aceste lozinci s-a desfășurat la New York o demonstrație împotriva persecuțiilor la care este supus ziaristul american de culoare William Worthy, care a fost tradus în fața tribunalului pentru că după vizita sa în Cuba a descris obiectiv realitățile din această țară.

„Gioconda”, celebra pictură a lui Leonardo da Vinci — atât de prețioasă, dar și de fragilă — a fost trimisă în Statele Unite pentru a fi expusă timp de câteva săptămîni la Washington. În fotografie: sosirea la New York — într-un ambalaj special de protecție — a renumitei picturi.

Simultan de șah susținut la Stockholm de marele maestru internațional Paul Keres. Printre cei care l-au înfruntat pe șahistul sovietic a fost și o femeie în vîrstă de 95 de ani.

RĂVAȘELE LUI J. D. HAROLD DIN MIAMI

de Florica ȘELMARU

Nu se apropiase bine perioada sfîrșitului de an și a Anului nou — că o multime de cetățeni din S.U.A. au început să primească niște pliculețe oam de dimensuni unei cărți de vizită. Pliculețele nu conțineau nici felicitări, nici urări prietenești, nici măcar reclame — ci niște... „avertismente”. Destinatarii erau înșirîți în fața de pildă că frații Smith, proprietarii magazinului de coloniale cu același nume, sînt niște periculoși „agenți comuniști”, care vînd icre negre sovietice, conserve bulgărești, vinuri românești și alte produse subversive de aceeași natură. De asemenea, dl. Jones, onorabilul dv. concetățean sau mai bine zis concetățeanul dv. pe care-l considerați onorabil, știți bine, dl. Jones cu magazinele de mode, importă și vinde americanei sale clientele... mărgele de Jablonec. Și așa mai departe.

Această proză epistolară aparține recent înființatului „Comitet de avertizare împotriva prezentei mărfurilor comuniste pe scena economică locală”, cu sediul la Miami (Florida, S.U.A.). Ambițiile comitetului sînt probabil mai mari și e neîndoielnic că fondatorul, pe nume Jerome D. Harold și de profesie maseur, visează să exercite profințecia sa activitate pe scara întregului Occident. Dar ce vreți, orice început e greu, așa înțit, pînă una-alta, mister Harold se mulțumește să acționeze „pe scena economică locală”. Între două masaje, J. D. Harold se ocupă cu...ultrapatriotismul.

Mai întîi „comitetul de avertizare împotriva... etc. etc.” se adresează direct comerciantului în magazinul cărui a identificat... corpurile delictive — și-l pune în mod energic în fața gravelor lui răspunderi: au nu-și dă seama că, furnizînd clientelei sale mărfuri provenind din țările socialiste, demonstrează implicit că în țările socialiste aceste mărfuri există? au nu știe el că bunul american trebuie să aibă convingerea nealterată că în țările socialiste nu există nimic, dar știți, nimic în sensul cel mai radical al cuvîntului? au nu știe că orice contact cu „roșii” este periculos, că ideologia comunistă este foarte contagioasă și se transmite pe căile cele mai neprevăzute?...Temeinica argumentare — condimentată, pentru a-l spori forța de persuasiune, și cu ceva amenințări — se încheie cu invitația energică de a suprima din comerțul magazinului vizat articolele incriminate.

Comercianții supuși acestor injoncțiuni reacționează fiecare după cît îi ține mîntea și demnitatea. Unii se sunpun — alții, ba. Împotriva acestora din urmă se declanșează activitatea epistolară a „comitetului de avertizare” condus de energicul maseur, răvașele lui J. D. Harold potbesc pe primitorii lor să nu mai calce în magazinele celor decretați „comuniști”, sub amenințarea că altminteri vor fi ei înșiși considerați ca atare.

Revista americană „Newsweek”, relatînd aceste fapte, consemnează însă și reacția de bun simț a multora dintre cei vizați. Președintele importantei rețele de magazine universale „Macy's”, Jack Strauss, a declarat categoric: „Nimeni... nu are dreptul să dicteze care trebuie să fie politica noastră”. Președintele asociației naționale a comercianților detaiști, Harold Bennett, a fost tot atît de categoric: singurii comercianți sînt competenți să decidă ce fel de mărfuri vînd. Proprietarul unui magazin de porțelanuri din Pasadena (California), unul dintre cei care s-au lăsat intimidăți de „comitetul de avertizare împotriva... etc...etc.”, a mărturisit apoi că se simte „dezgustat de a fi cedat” în fața a ceea ce știe „că reprezintă un lucru nejust”. Cît despre consumatorii solicitați să boicoteze magazinele în care se vînd subversivele mărfuri „roșii”, se pare că și-au sporit cumpărăturile în acest domeniu: unii pentru că articolele puse la index le sînt pe plac și s-au temut că, poate, le vor găsi mai greu — alții din curiozitate, pentru că abia cu acest prilej aflaseră de existența acestor mărfuri (publicitatea, fie și involuntară, este doar sufletul comerțului!)

Pe fiecare uliță se află un astfel de cerc de citit.

OAMENI ȘI CĂRȚI

Într-o comună de pe lângă Sebeș, pe nume Mercurea, bibliotecara îmi spunea că, dacă ar face un film despre munca cu cartea, ar pune acolo neapărat următoarele două scene. În urmă cu câțiva ani, când biblioteca abia se închegea, moș Vasile Cioica, mulgător la gospodăria agricolă de stat, s-a oprit într-o zi în pragul bibliotecii și a zis:

— Dați-mi opere de Sadoveanu.

Bibliotecara a înțeles și i-a dat o carte de Sadoveanu. Omul nu ținea la una anume, voia opere, pentru că așa îi spusese un vecin.

— Asta a fost la început.

— Și cu ce v-ați încheia filmul?

— Cu a doua scenă la care mă refeream: cea privitoare la tînărul care ieri m-a amenințat că o să-și cumpere de la Sebeș „Învierea”, pentru că la bibliotecă nu mai e chip s-o capete. A rulat filmul săptămîna asta și acum mulți vor să citească și cartea.

★

Pentru că ne-am obișnuit cu unele formulări, le folosim în continuare chiar cînd ele ajung să nu mai spună mare lucru. Bunăoară „munca cu cartea”. Oare o treabă complicată și fină pentru înțelegerea superioară a cărții, pentru legarea ei de viața de fiecare zi, este doar o muncă cu cartea? Atunci cînd Vasile Cioica voia să i se dea pur și simplu opere de Sadoveanu, era bine să-i spunem astfel, căci în vremea aceea oamenii trebuiau învățați să vină spre carte. Dar cînd un colectivist nu mai are răbdare pînă se întoarce o carte în bibliotecă și se hotărăște să și-o cumpere, parcă trebuie să

Cei despre care se spune că înghit cărțile: Elisabeta Langa, Ana Romășan, Ion Cîrneală.

mai adăugăm ceva pe lângă „munca cu cartea”.

Oamenii simt nevoia să citească și să pătrundă toate înțelesurile. Biblioteca din Mercurea, fruntașă în concursul „Biblioteca în slujba construcției socialiste”, ca atîtea și atîtea altele, este pentru toți oamenii din comună primul îndrumător.

Apariția cărților noi este urmată întotdeauna de consfătuiri; de acum ele au devenit o tradiție. Din păcate n-am nimerit în ziua unei astfel de manifestări, dar îmi închipui că printre cei peste 1.000 de cititori statornici trebuie să fie multe spirite aprinse, căroră le place să discute. Numai așa îmi explic regretul unui țăran care, neputînd să ia parte la o discuție pe tema „Universul văzut de știință și religie”, a venit a doua zi la bibliotecă să citească o carte despre care se vorbește mult: „Biblia pentru credincioși și necredincioși”. Dar în sală nu mai erau locuri. Și pentru că n-a avut răbdare să ajungă acasă, a început lectura în curtea bibliotecii. Desigur, într-o comună în care biblioteca

are aproape 7.500 de cărți, unde funcționează 20 de cercuri de citit, iar numărul serilor literare și al consfătuirilor depășește cîteva zeci în numai șapte luni, e greu să crezi că mai sînt nemulțumiri. Există totuși una generală. Pentru că au prins gustul drumeției, cei din Mercurea vor mai multe cărți de călătorie. N-ar strica — spune Gheorghe Lomășan — ca în bibliotecă să fie și hărți, atlase. Pe noi, propagandiștii, ne-ar ajuta foarte mult.

E bună ideea lui. Biblioteca, bineînțeles, îl va ajuta.

COLABORARE

În bibliotecă există un raft care mereu e gol. E locul cărților agrozootehnice.

— Sînt pe teren — îmi spune Elena Solomon, bibliotecara.

Se înțelege: la oameni. De altfel n-am greși dacă am numi biblioteca și filială a cercului agrozootehnic din gospodăria agricolă colectivă „Steagul roșu”. Nu neapărat pentru că îi aprovizionează pe colectivști cu cărți

despre știința lucrării pămîntului ori a îngrijirii animalelor. Oamenii au nevoie de cărți și vin singuri după ele. Dar aici, la Mercurea la bibliotecă, se știu toate amănuntele planului de lucru al cercului agrozootehnic. Iar dacă biblioteca a reușit uneori să fie mai operativă decît cercul, nimeni n-a văzut în asta o concurență, ci ceea ce este în realitate: o întregire a activității cu mijloacele specifice unei biblioteci. Bunăoară, cînd în gospodărie a fost adus un lot de porci Landras, s-a organizat imediat o consfătuire pe marginea unor cărți de specialitate. În primăvară, pe una din străzile comunei mureau pe capete găinile; prima întîlnire cu cititorii a avut atunci ca temă un sfat al medicului veterinar. Cînd brigadierul Simion Dietrich a vrut să încerce cultivarea unui nou soi de roșii timpurii, tot biblioteca i-a venit prima în ajutor, procurîndu-i o carte de specialitate.

Fără doar și poate oamenii din Mercurea țin la casa aceasta cu două săli, în care se află biblio-

teca. Nu e nevoie să-i întrebi ce rol are în viața lor. S-ar putea ca pe moment să-ți răspundă printr-o frază generală. E mai bine să observi siguranța cu care-și iau singuri din raft cartea preferată sau graba celui care vine ultimul să pună răspunsurile în cutia destinată concursului „Cine știe ne scrie”. După cum nu e lipsit de interes să-ți arunci ochii în carnetelul pe care mulgătorul de vaci Ion Cîrneală l-a uitat în sala de lectură. E un bloc-notes în care a găsit de cuviință să noteze numai „despre ceea ce am citit la biblioteca comunală Mercurea” (așa anunță pe prima pagină). Primele cărți despre îngrijirea animalelor le-a citit aici, în bibliotecă, și lucrul acesta nu vrea să-l uite.

TOVARĂȘA BIBLIOTECARĂ

Elisabeta Langa, brigadiera care citește un număr de-a dreptul impresionant de cărți (în ultimul an numai de la bibliotecă a luat 70), are obiceiul s-o țină de vorbă pe tovarășa bibliotecară. Așa spun oamenii. Pentru că e foarte nerăbdătoare, nu așteaptă consfăturile cu cititorii, vine la bibliotecă și începe să povestească ce a citit. Elena Solomon, deși are destule de făcut, o ascultă.

Mihai Munteanu, un alt brigadier, vrea să se recenzeze o carte a unui tânăr scriitor, Petre Sălcudeanu. Bibliotecara își notează propunerea. De curînd au fost cunoscute ultimele realizări ale gospodăriei agricole colective „Steagul roșu”. Bibliotecara se și gîndește cum va arăta noul colț al colectivistului din bibliotecă. Graficele, fotografiile trebuie înlocuite.

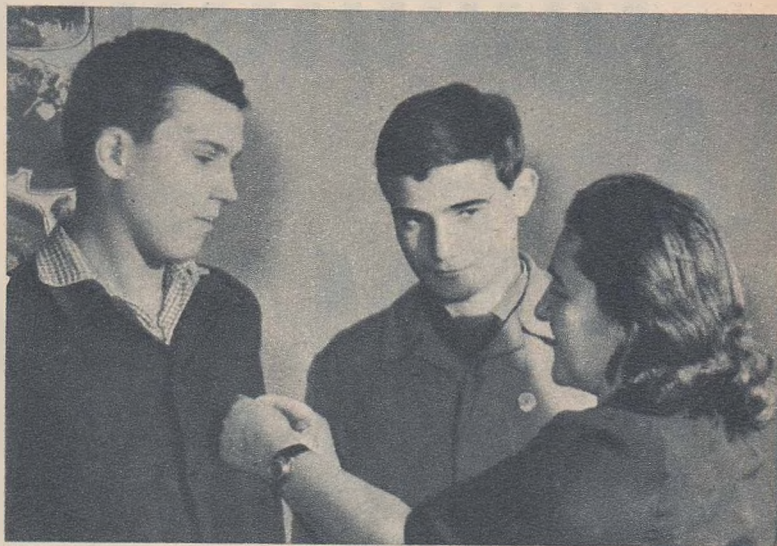
Treburile de fiecare zi. Bibliotecara nu este nici pe departe omul care îți dă o carte și te trece într-o fișă. Noua intelectualitate a satului îi simte sprijinul în întreaga viață culturală. Cei care scriau cu ani în urmă despre luminătorul nr. 1 al satului — învățătorul aflat singur în față cu ingnoranța — nici nu bănuiau că peste cîtiva ani orice copil care a început să-și arunce ochii pe o carte va ști să-și spună cine este tovarășul bibliotecar. La Mercurea am cunoscut-o pe Elena Solomon, o femeie trecută de prima tinerețe. Mi se spusese că știe să facă propagandă și fusesem sfătuită să privesc cu atenție în sala de lectură. Într-adevăr, trebuie văzute colțul colectivistului, colțul „Trăim în era cosmică”, „Vitrina cu cărți noi”, ca să înțelegem de ce, mai ales în după-amiezile de iarnă, locurile din

sală nu mai ajung. Trebuie să asişti neapărat la o seară de întrebări și răspunsuri pe marginea unei cărți ca să-ți dai seama că nu e o minune ca o colectivistă să citească 70-80 de cărți într-un an.

★

Cu vreo cîtiva ani în urmă, vrînd să citec niște povestiri

ale unui scriitor american, mi-a căzut în mină o cărțușie ce avea pe prima pagină cuvintele acestea: „Carte mică, carte ieftină, cartea intelectualului român”. Ele nu erau doar o reclamă. Cine știe ce negustor de cărți, ce-și zicea desigur editor, a încercat prin 1938 să-și mărească clientela consacrînd intelectualului român

Cel mai tineri cîștigător al Insignei „Iubiți cartea”.

La biblioteca din Mercurea și copiii își au un colț al lor.

„cărți mici, cărți ieftine”. Dar îngîmfarea burgheză sau prostia n-au îngăduit să-i treacă negustorului prin cap că dincolo de reclamă se află un adevăr. Așadar, cărțile mici, cărțile ieftine erau considerate pe măsura intelectualului român. Îmi amintesc de multe ori de reclama aceasta ca de un lucru oribil. Mai mult decît oricînd mă trezesc cu gîndul la „cartea intelectualului român” cînd intru în casa vreunui colectivist iubitor de literatură; îl văd uitîndu-se spre cărțile lui, așa, ca într-o doară, dar cu gîndul de a observa că omul îi are în casă pe Sadoveanu și Tolstoi și simt că i-ar face plăcere să discute despre „ce citești”. Așadar nu e neapărată nevoie să stai în preajma bibliotecii ca să auzi întrebarea asta. La Mercurea ca în toate satele și comunele noastre se citește mult și nu oricum. Se împrumută cărți, uneori nici nu se așteaptă să fie clasificate, dar s-au înjghebat și rafturi cu cărți în multe case. Nimeni nu se sperie că unii vor veni mai puțin în bibliotecă. Nu cele citeva mii de volume formează punctul de greutate al bibliotecii lor, ci activitatea lor. Iar rezultatul de seamă este acesta: oamenii nu se mai pot despărți de carte pentru că au învățat să-i pătrundă sensurile.

Magda MIHĂILESCU
Fotografii de Aurel COPOS

ÎN CAMAGÜEY, LA CAMBAY SI... ACASĂ

**CU MUNCITORII ȘI TEHNICIENII
DE LA UZINELE DE UTILAJ
PETROLIER „1 MAI” - PLOIEȘTI**

— În prima zi după mobilizarea generală sonda noastră a atins adâncimea de 2.700 de metri. A doua zi — 2.715; a treia — 2.732. Acesta a fost răspunsul nostru. Desigur n-a fost prea ușor. Mai mulți muncitori dintre cei care se familiarizaseră cu modul de funcționare a instalației au fost chemați sub arme. În deplin calm, cu precizie de ceasornic, ei s-au îndreptat spre unitățile lor. N-au mai rămas decât patru cubani și doi specialiști români. Lucrul nu s-a oprit însă nici o secundă. Ne-au fost repartizați alți muncitori de la sondele de explorare din împrejurimi și am dus treaba mai departe. Criza dezlănțuită de imperialismul american în Marea Caraibilor nu ne-a înfrânt elanul. Dimpotrivă.

Și tehnicianul Iosif Vasile de la uzina „1 Mai”-Ploiești, întors abia de câteva săptămâni în țară, ne povestește în continuare despre activitatea însuflețită depusă de tehnicienii români, despre ajutorul acordat Cubei revoluționare într-o mare bătălie: bătălia pentru petrol.

Se știe că în prezent Cuba nu acoperă prin producția internă de petrol decât 1% din necesități. Pentru a remedia această situație — în condițiile în care, după aprecierea geologilor, subsolul insulei ascunde importante cantități de petrol — cubanii, cu ajutorul specialiștilor și utilajului primit din U.R.S.S. și R.P. Română, au pornit o ofensivă bine chibzuită pentru descoperirea de noi zăcăminte și exploatarea cât mai eficientă a celor cunoscute. Sfera de activitate se întinde din

provincia Havana și pînă în Camagüey — în ținutul cu pitoreasca denumire Los Cristales — de la Las Villas la Cienaga de Zapata și Pinar del Rio. Au intrat în acțiune geologii, chimiștii, inginerii, simplitii muncitori, din a căror străduință se va ridica o nouă ramură, de o deosebită însemnătate, a economiei cubane.

LA CAMAGÜEY CU 4 LD

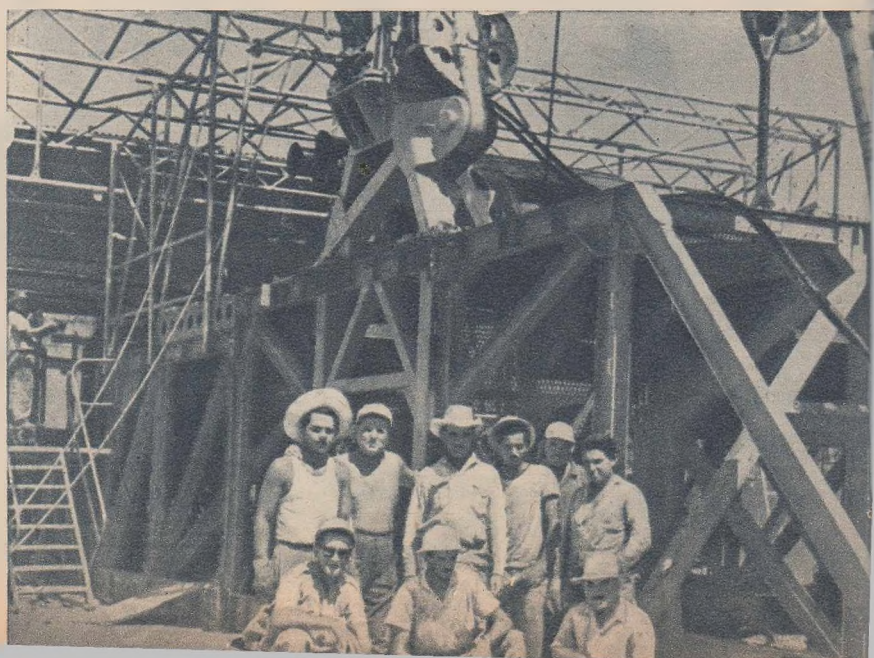
De construcție ultramodernă, instalațiile românești de foraj livrate Cubei, purtînd marca uzinei „1 Mai”, pot atinge adâncimea de 3.200 de metri. Să lăsăm însă în grija specialiștilor aprecierile tehnice și să subliniem numai că sondele noastre au „pătruns” pînă în adîncul inimilor prietenilor cubani.

Iată ce spune sonda Oméro, care a lucrat peste 19 ani la americani: „Tehnicienii buni, nimic de zis, dar ei ne priveau, pe mine și pe tovarășii mei, drept băștinași necopți la minte, a căror singură menire era să trudească pentru «Standard Oil» sau «American Foreign Power Company», îndeplinind fără să crîcnească ordinele lui Batista”. În ochii românilor însă, Oméro

era cu totul altceva: un „companionero”, un tovarăș, un om față de care nu ai secrete și alături de care trudești, umăr la umăr, pentru un țel comun.

La sonda din Los Cristales — produsă în R.P.R. — au venit să lucreze și muncitori necalificați, ca de pildă doi negri originari din Jamaica. La început cei doi nu se prea descurcau în problemele tehnice ale forajului.

Aceasta era și normal, căci la culesul trestiei de zahăr și pe plantațiile de cafea, unde lucraseră înainte, nu aveau nevoie nici de clești de foraj, nici de grădări, de elevatoare sau de șuruburi de asamblare. Ce era de făcut?

Acolo, într-un colț pierdut din Camagney, sub straja turlei de foraj, având o ladă drept cadredă, a fost improvizată o „sală de clasă” sub cerul liber. Tehnicienii români vorbeau muncitorilor în timpul liber, despre ultimele metode în foraj. Pancho și José, Helenio și negrul Borotu, al căror bagaj de cunoștințe tehnice era foarte redus la început, au făcut progrese rapide. Cei mai buni erau în măsură, la capătul citorva luni de practică și teorie, să discute cu competență despre pierderea presiunii prin spațiul inelar al prăjinilor, despre sistemul de detectare a prinderii sabelor, despre regimul de presiune a pompelor pentru diferite diametre de cămăși și cîte altele.

Modul în care au învățat ei aceste lucruri de la tehnicianul de înaltă calificare Iosif Vasile și de la alți specialiști români, lucrînd cu utilaje românești de cel mai nou tip, este și el o mărturie nu numai a dezvoltării impetuoaase a economiei R.P. Romîne, ci și a făuririi în patria noastră a unor oameni noi, cu vederi largi, plămădiți de partid. Căci cuvintele de apreciere cele mai calde adresate lui Iosif Vasile, Constantin Buiac, Stelian Grosu și altor muncitori și tehnicieni de la „1 Mai” - Ploiești, care au însoțit peste mări și țări produsele uzinei, au fost: „Se vede din comportarea dv. că aveți o educație socialistă”.

Setea lor de a-și îmbogăți mereu cunoștințele, de a-și ridica neîncetat calificarea, de a deveni prin aceasta tot mai folositori construcției socialiste — această veșnică neliniște din care își trag seva marile descoperiri, dar care face tot mai spornică și munca de zi cu zi la strung și la raboteză, la forjă și la planșa proiectantului — este cu atît mai remarcabilă cu cît astăzi, la noi, a devenit un fapt obișnuit.

„E-O SETE-N NOI CUM N-A FOST ÎN NICIUNII...”

În prezent Iosif Vasile este el însuși elev; el studiază la Grupul școlar petrol-chimie din Cîmpina, la Școala tehnică de maiștri, cursul fără frecvență. Mai bine-zis, a studiat, căci acum migălește la proiectul de diplomă: convertizorul hidraulic de cuplu tip CHC-650-2. Pentru a-și întocmi proiectul, el nu se mulțumește cu parcurgerea bibliografiei indicate, ci intenționează să se documenteze pe teren, la uzina „Hidromecanica” de la Brașov, la „Poiiana”-Cîmpina, la I.T.C.M.E. din București: tema este pretențioasă și se cere a fi tratată cum se cuvine.

Să cunoaștem și un alt ambițios: pe tehnologul Ion Ungureanu de la secția Sape-Foraj. El a termi-

iosif Vasile cu prieteni din Cuba.

Tehnologul Ion Ungureanu (stînga), laureat al Premiului de Stat, verifică operațiile unui „nou-venit”: un ultramodern strung cu program.

nat „la bătrînețe” școala medie. Ei și? Ce este extraordinar în aceasta? — veți întreba. Într-adevăr, nimic.

— La 3 plecăm de la uzină, la 3,20 ajungeam acasă, de la 3,45 la 4,15 învățam, iar de la 4,15 la 4,30 mă odihneam, la comandă, ca astronautii. În zilele de școală, la 4,30 o porneam într-acolo și la 10,15 seara terminam. La 10,45 — din nou acasă și apoi lectură pînă la 11,30. Mai abitir ca un ceasornic.

Nu. Nu e nimic extraordinar. Și totuși acest efort de voință explică, într-o măsură, și faptul că Ion Ungureanu, care s-a calificat în uzină, a devenit un inovator apreciat și a primit Premiul de Stat pentru contribuția adusă la îmbunătățirea unor dispozitive ale sabelor cu role.

Întreținîndu-te cu Ion Ungureanu sau cu tînărul și inimosul inginer Iunian Oancea — fostul ucenic trimis de uzină la politehnică, azi proaspăt inginer la secția Sape-Foraj — care a refuzat postul de asistent universitar

pentru a se întoarce în focul producției; schimbînd păreri despre „Război și pace” și despre Tolstoi, despre „Napoleon” și „Talleyrand” ale lui Tarlé, despre Marin Preda și Galina Nikolaeva cu tînărul maistru turnător Tănase Minache, îți amintești aproape fără voie de cuvintele poetei Veronica Porumbacu:

„E-o sete-n noi cum n-a fost în niciunii și cu nimic n-ar fi de săturat: pentru părinți și pentru toți străbunii ce n-au putut să-nvețe niciodat'. Noi mii de ochi avem, ca să cuprindă tot ce ne-a fost oprit pînă mai ieri”.

„COTA DE STEAGURI” A UCENICULUI STELIAN GROSU

... Tot ce ne-a fost oprit pînă mai ieri.

Știți ce este o „cotă de steaguri”? Nu, nu este o greșeală de exprimare, ci metoda pedago-

gică folosită la fosta școală de ucenici „Concordia”, pe care mai mulți din muncitorii fruntași de azi ai uzinei au frecventat-o acum vreo 20-25 de ani.

Inginerul șef de pe atunci, Ciortan, preda și la școala de ucenici — își amintește lăcătușul Stelian Grosu. Lîngă școala pricajită, constînd de fapt din doar două-trei încăperi și care funcționa în incinta uzinei, se afla un depozit de steaguri. De acolo ele erau scoase la zile mari. Dar și în zilele celelalte steagurile, mai bine-zis cozile lor, solide, netede și lucioase, își găseau o întrebuintă. Inginerul înbăța o coadă groasă de vreo 40 mm, pe care o mînuia cu o deosebită dexteritate... pe spinarea elevilor, așa, ca să le intre mai bine „teoria” la cap. Fiecare își lua cota. Cîteodată apărea și o variație: ca „mamă a studiilor” dascălii foloseau Texrop. Acesta, evident, nu era un manual tehnic, ci o simplă curea trapezoidală, și ea tocmai bună pentru spinare... Aceste „metode” nu erau simple

capricii de-ale profesorilor, ci își aveau tilcul lor: ele constituiau un fel de repetiție generală a umilințelor și înjosirilor la care elevii aveau să fie supuși mai târziu ca muncitori.

Stelian Grosu a lucrat apoi în atelierul mecanic, unde se căznea să fure tainele meseriei în rarele răstimpuri când nu era trimis la fierărie să aducă fiare înroșite la foc, pentru ca să încălzească sufertașele maiștrilor, sau când nu era pus să execute alte corvezi.

Cît de depărtate îi par azi aceste timpuri lui Stelian Grosu, absolvent al școlii de calificare de gradul 2, muncitor prețuit de colectiv, specialist în cutiile de viteză 4 LD!

Nu cu mult timp în urmă el a colindat multe sate și orașe din sudul Uniunii Sovietice, însoțind utilaje ale uzinei. Au fost luni de neuitat, de muncă încordată, luminată de bucuria noilor prietenii și de satisfacția greutăților învinse. Visciolele de lângă Astrahan nu sînt floare la ureche cînd lucrezi la o sondă în plin cîmp... Dar toate sînt relative. La Moscova, Stelian s-a întîlnit cu un tovarăș din uzină, maistrul Lică Dumitrescu, sosit din India în drum spre patrie. Acesta s-a arătat încîntat de viforîța moscovită: „Asta zic și eu trai. La Cambay era o căldură de iad...”

UNDE ESTE ROMÎNIA?

India, Cambay sînt nume care evocă emoționante amintiri muncitorilor și tehnicienilor de la „1 Mai”. Printre ei se numără și maistrul Constantin Buiac, care a montat acolo multe instalații. Și ce satisfacție a resimțit el, fiul de țaran sărac din Aluniș, împărțîșind din cunoștințele acumulate în anii puterii populare muncitorilor și tehnicienilor indieni!

Cu ani în urmă, pentru ca să-l poată întreține ca ucenic în fosta uzină „Concordia”, tatăl său, împovărat de griji și de nevoi, ba vindea o roată, ba alta, ba oîștea unui car părășit în fundul curții. Devenise cunoscut în sat carul lui nea Buiac. Vindea omul, cum s-ar spune, „piese de schimb” pentru căruțe. Dar asta, bineînțeles, n-a putut ține mult.

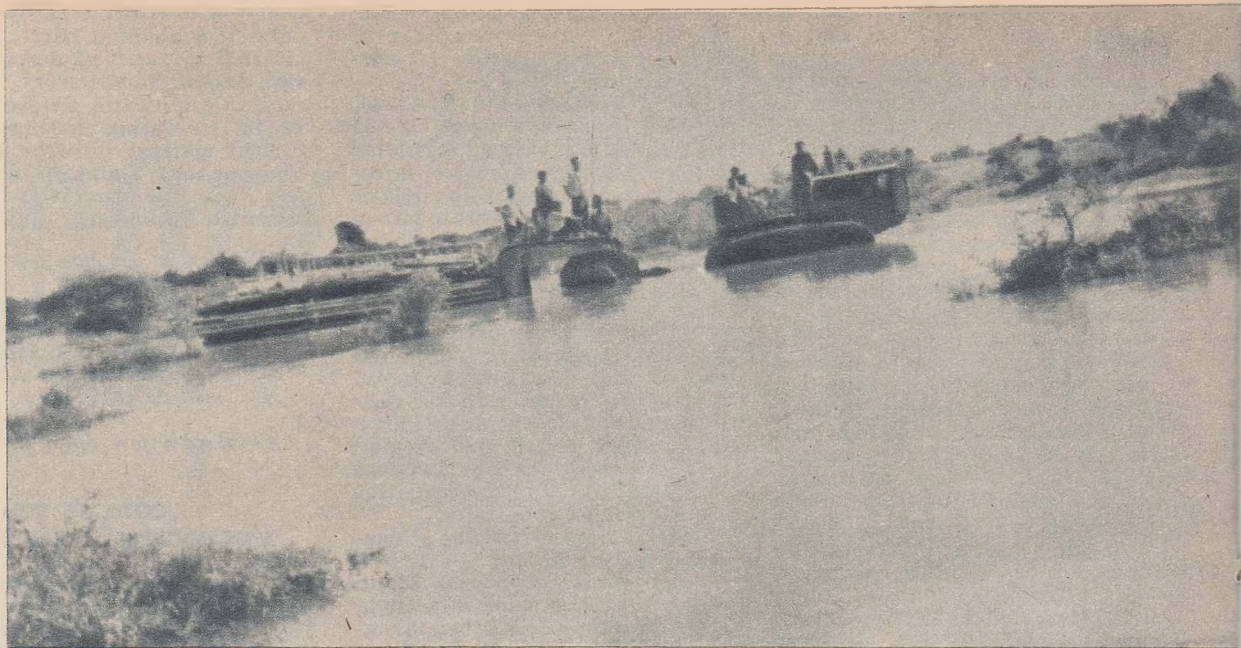
Vrînd să se sfătuiască cu băia-tul despre ce mai era de făcut, a plecat la Ploiești, la căminul ucenicilor. Era în februarie, în toiul iernii; afară, un ger de crăpau pietrele; în soba din cămin, nici un băț de lemn. Au dormit, tatăl și fiul, în patul înghețat.

Pe atunci condițiile de trai pentru ucenici, ca și pentru ceilalți muncitori din uzină, erau atît de grele încît bătrînul, întors în satul lui, i-a spus nevastei: „Ce ne facem, Ioano? Ne-am nenorocit copilul!”

Și totuși Constantin a rămas în uzină. Ce folos putea aduce acasă, unde și așa erau nouă guri de hrănit?

Dar toate acestea au fost odată... Să ne întoarcem în depărtata Indie, împreună cu maistrul de la secția Montaj I, Constantin Buiac.

Cu prilejul primei deplasări în India, acum cîțiva ani — își amintește el — am întîlnit pe unii care știau foarte puțin despre țara noastră. Odată, un inginer din Madras mi-a adus un mic

Două săptămîni a durat transportul unui trolu de 21 de tone de la gara Cambay la destinație. Distanța: doar 7 km. Cauza: musonul.

glob pămîntesc colorat, din acelea care se cumpără în tîrguri, și m-a întrebat unde e România. E în America? — s-a interesat el. Căci pentru unii indieni, în anii aceia, utilajul petrolier aproape că se identifica cu cel american, cu monopolurile yankee de petrol care acaparaseră o bună parte din piața Indiei. Interlocutorului lui Buiac îi venea greu să creadă că o țară mică, așa cum era România, putea produce un utilaj atît de perfecționat.

Dar nedumeririle au luat repede sfîrșit și muncitorii care lucrau cu utilajul nostru au înțeles că instalațiile romînești de foraj nu erau cu nimic mai prejos decît cele „made in U.S.A.” și că cei care le-au făurit le sînt cu adevărat prieteni. Oameni cărora le este străină orice dorință de acaparare, de procopseală personală, oameni care nu se închină secretului comercial și profitului capitalist, într-un cuvînt: prieteni de nădejde.

Astăzi utilajul livrat Indiei de R. P. Romîna, ajutorul primit din partea țării noastre în dezvoltarea unei industrii petroliere proprii sînt cunoscute și apreciate în întreaga Indie.

ÎNȚILNIRE LA DELHI

Cînd a fost trimis pentru a doua oară în India, cu exponate ale uzinei, la Expoziția industrială din Delhi, Buiac s-a întîlnit în timpător cu unul din muncitorii cu care lucrase cîțiva la Cambay.

— Ei, Bist, cum vă descurcați acum cu instalațiile noastre, cu pupitrul pneumatic de comandă?

— Facem noi singuri toată treaba, Constantin — răspunse în romînește indianul, zîmbind, și șiragul de dinți albi ca fildeșul îi lumină fața. Facem noi tot.

În aceste cuvinte se oglindește și o părțică din activitatea rodnică a grupului de tehnicieni de la „1 Mai”, din care a făcut parte Buiac și care a trudit în depărtatul Cambay...

Și în secția Montaj unde lucrează acum și unde raționalizările sale aduc economii de 15.000 de lei anual; și în activitatea de deputat în Sfatul popular regional

Ploiești, în care a dovedit o deosebită pricepere și energie în rezolvarea multiplelor probleme gospodărești; și ca deputat în Marea Adunare Națională, Constantin Buiac pune aceeași pasiune de comunist, de om înaintat al zilelor noastre.

La fel ca inginerul Dumitru Dumitru, ucenicul care, după eliberare, a urmat facultatea muncitorească, apoi politehnica, a devenit inginer-șef de secție în uzina de unde a plecat, iar în prezent este directorul Uzinei de utilaj chimic nr. 2 din Ploiești. Sau Ion Bucur — și el fost ucenic trimis să studieze de către uzină — care a lucrat din nou la „1 Mai” ca inginer-șef, iar actualmente ocupă o funcție de răspundere pe linie de partid.

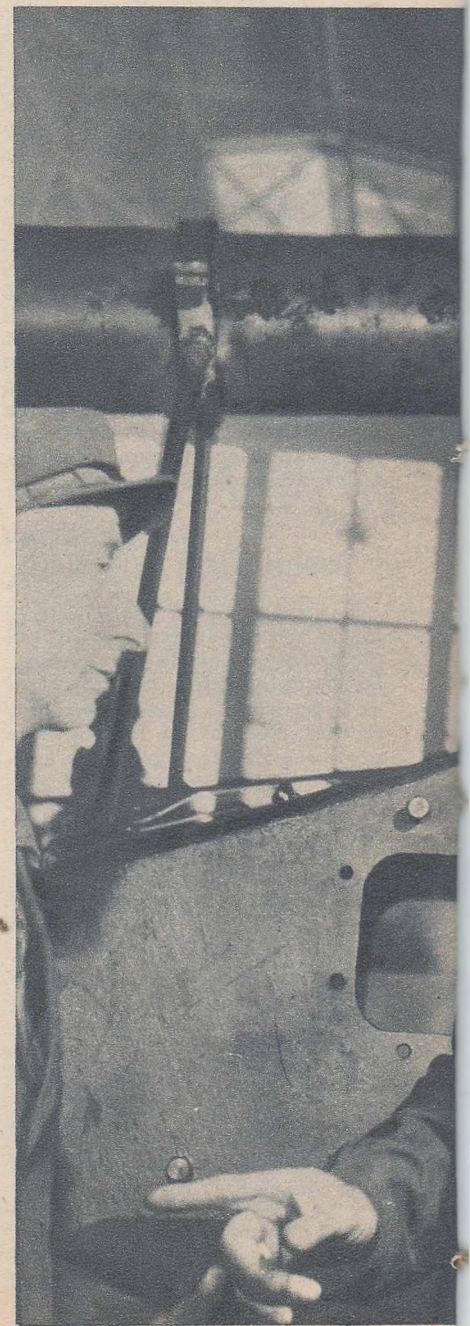
ISTORIE CONTEMPORANĂ

Oamenii aceștia au crescut aici în uzină. Părinții lor au apucat timpul cînd pe aceste locuri, în micul atelier mecanic denumit pompos „Prima societate romîna de foraj” mașinile se porneau cu o locomotivă de treierat care funcționa cu lemne și cărbuni și, cîteodată, cu curele uzate. (Această „primă societate romîna” era, de altfel, proprietate a capitaliștilor belgieni, în cap cu Carlier.)

În hală, din cauza fumului, domnea un întuneric de smoală, și numai cînd se deschidea ușa cup-torului și năvălea lumina roșie, dogoritoare, a focului mai puteai distinge fețele supte ale muncitorilor. Ei mînceau în fugă pe mașini, pe unde se nimerea, iar pentru spălat încingeau un fier pînă la roșu și îl băgau într-un lighean ca să încălzească apa. Iarna tremurau lângă cîte o sobiță de tablă uitată într-un ungher de atelier. Pe atunci acești oameni intrau în uzină la 7 dimineața și plecau pe înserat, după 10-12 ore de muncă, „înfruntînd gerul, ploaia și pustiul în lătrat de cîini”, cum spunea unul din muncitori.

Frații mai vîrstnici ai celor pomeniți mai sus, care au lucrat în uzină, au trăit tragedia anilor 1930-1933, au îndurat cumplita crîză economică, au manifestat certînd abolirea curbilor de sacrificiu, au înfruntat teroarea ani-

lor fascismului, cînd „Concordia” a trecut la producția de război. Mereu alți comuniști și luptători patrioți din uzină erau ridicăți, arestați, maltratați, condamnați la zeci de ani închisoare.

Cît despre mitralierele care străjuiau intrările atelierelor, schingiuirea bestială a muncitorilor de către colonelul Curculescu în beciul clădirii de la poarta numărul 1, preluarea totală a „Concordiei” de către administrația germană, greva de 48 de ore în toilul războiului, în fine bombardamentele care au distrus uzina aproape din temelii — toate acestea le-au trăit poate și unii din cei amintiți în articol, pe atunci ucenici sau simpli muncitori.

Reconstrucția uzinei după eliberare, dezvoltarea ei impetuoasă în anii republicii oglindesc avîntul general al economiei, transformările revoluționare petrecute în țara noastră. Modernele instalații 4 LD, sapele cu role, turbinele produse la „1 Mai” - Ploiești au devenit cunoscute și apreciate și peste hotarele țării.

Dar în aceste rînduri nu atît la sape și la turbine am dorit să ne referim, ci la oamenii care le-au dat viață. Oameni cu mii de ochi ca să cuprindă tot ce le-a fost oprit pînă mai ieri, oameni crescuți de partid în anii aceștia...

Lionel NIȚESCU

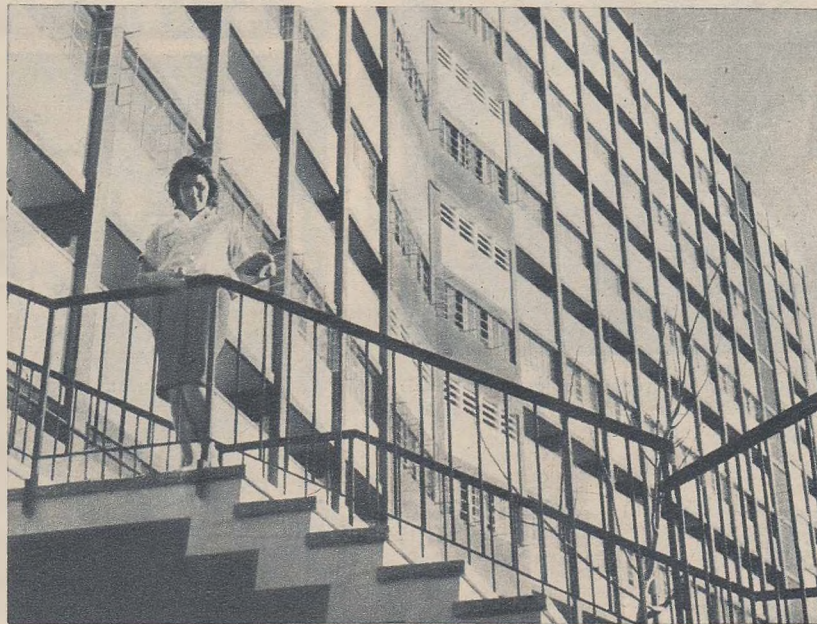
Constantin Buiac,
acasă... la uzină.

Imagini din Cuba liberă

Culesul tutunului la o fermă agricolă destat din provincia Pinar del Rio.

Unul din blocurile noului ansamblu de locuințe construite în partea de est a capitalei cubane.

Havana — capitala Cubei.

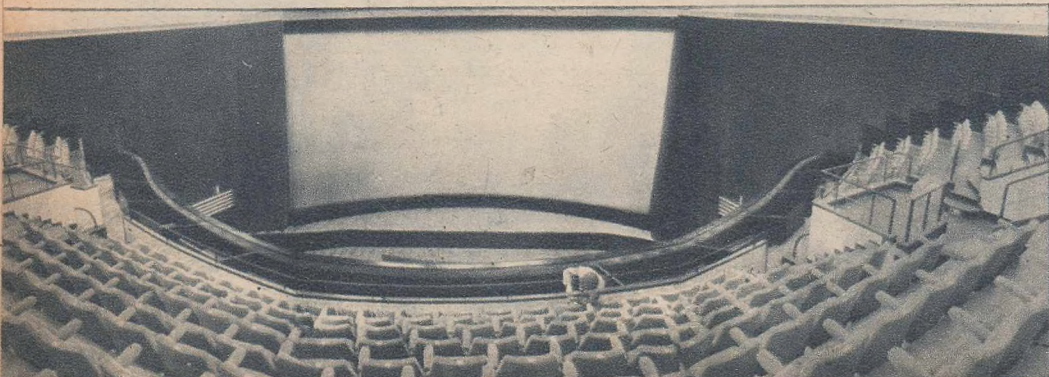
Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, vorbind la ședința solemnă a Marii Adunări Naționale consacrată celei de-a 15-a aniversări a proclamării Republicii Populare Române.

La cea de a patra sesiune a Marii Adunări Naționale, în timpul votării.

Fotocronica
FLACARII

Moș Gerilă a poposit în mijlocul copiilor salariaților Fabricii de confecții și tricotațe-București. Încărcat cu daruri ca de obicei, Moș Gerilă, cit e el de bătrîn, nu a uitat pe nimeni, iar copiii, cit sînt ei de miuți, au organizat în cinstea bunului lor prieten un vesel carnaval.

← Noua sală a cinematografului „Patria” din Capitală, înzestrată cu o modernă instalație pentru ecran panoramic.

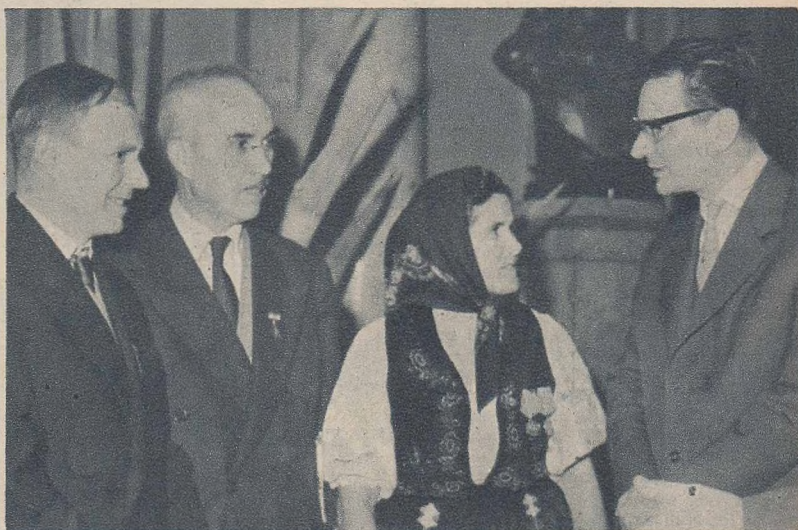

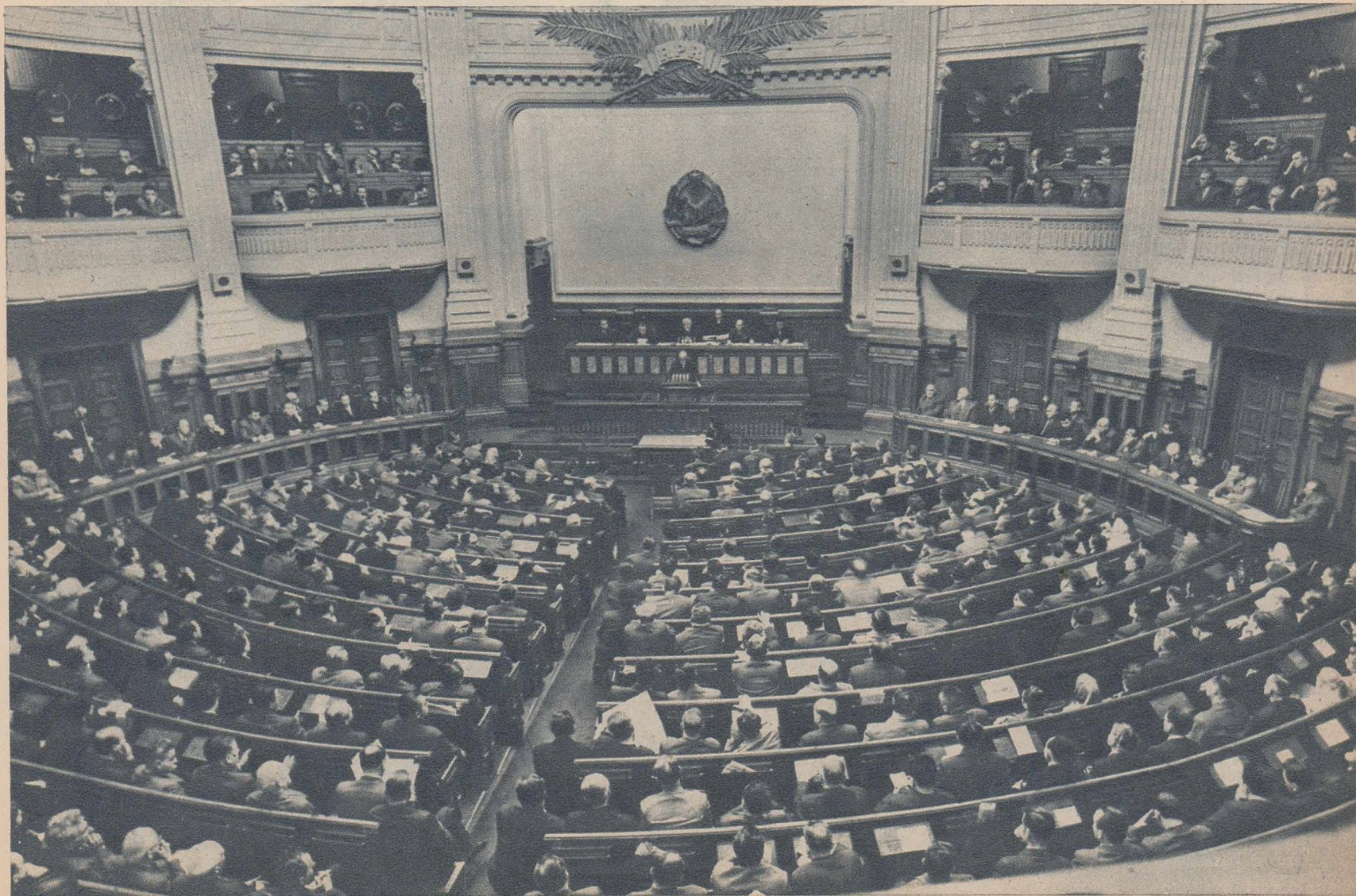
Sala Palatului R.P. Române în timpul ședinței solemne a Marii Adunări Naționale.

Într-o pauză a lucrărilor sesiunii.

Aspect din sala Marii Adunări Naționale în timpul lucrărilor sesiunii.

SEMNIIFICAȚIA UNUI SUCCES

de George BĂLAN

Nici chiar muzica, această eterică artă, nu s-a putut sustrage influenței spiritului de concurență, atât de caracteristic societății capitaliste. Preocupările unei mari părți a compozitorilor se desfășoară sub semnul căutării extravagantului senzațional, menit să dea unuia sau altuia înțietate față de colegii mai puțin cutezători. În această frenzie a experimentelor sonore un loc din ce în ce mai mare revine tehniciării procesului componistic: muzica înțeleasă ca expresie a unor calcule matematice, a unei construcții pur intelectuale, a mînuirii unui aparat electronic. Acestui fel de a concepe muzica îi aparțineau — cum aflăm din presa elvețiană — cele mai multe din lucrările depuse, la Geneva, pe masa juriului care urma să decerneze premiul — în valoare de 10.000 franci — concursului de compoziție „Regina Maria-José”. Nu se puteau cunoaște autorii acestor lucrări, numele lor fiind închise în plicuri pe care stătea scris cîte un moto sau un pseudonim. Din cele 56 de compoziții, în bună parte tributare experimentului formal și abstract, una se distingea prin însușiri neobișnuit de atrăgătoare. Modern și el ca limbaj, acest concert pentru violoncel și orchestră (era un concurs dedicat anume acestui gen muzical) nu avea nimic din căutările ostentative ale altor compozitori occidentali. Modernitatea sa, sensibilă în incisivitatea și concizia limbajului, apărea ca o continuare firească a marilor tradiții ale gândirii simfonice. Fără nimic speculativ în ea, muzica încânta prin lirismul, prospețimea și verva ei. În cele trei părți care se succedau fără întrerupere, frământarea, străfulgerată de obsesii dure-roase, făcea loc confesiunii elevate, străbătute de un patos reținut, și totul se rezolva într-o atmosferă de seducătoare veselie populară. Era o muzică ce părea imposibil de încadrat în vreo modă, era bogată și cuprinzătoare ca însăși viața, așa cum este orice autentică operă de artă. Iată muzica ce merită să fie premiată! — a socotit în unanimitate juriul alcătuit din eminențe muzicale. Plicul ce însoțea această compoziție purta motoul „Musica brevis”. Cînd, cu prilejul unei ceremonii speciale, a fost deschis, iar regina Maria-José a pronunțat numele câștigătorului, s-a constatat, probabil nu fără uimire, că acesta nu aparținea nici uneia din țările aureolate de o străveche glorie muzicală. Era un compozitor român, despre care acolo se auzea pentru prima oară: Anatol Vieru. Întrebat de ziarști în privința calității care deosebea această lucrare de celelalte, președintele juriului, Alberto Mantelli, a răspuns lapidar dar concludent: mesajul ei poetic.

Concertul pentru violoncel și orchestră este una din ultimele lucrări ale lui Anatol Vieru și face parte din aceeași familie de preocupări cu cvintetul cu clarinet și concertul pentru flaut și orchestră. Sînt toate compoziții care dezvoltă tradiția enesciană, îmbogățind-o cu elementele proprii sensibilității și tehnicii muzicale ale acestor vremuri. În jurul muzicii lui Vieru, și îndeosebi al concertului pentru flaut, au avut loc la noi aprinse discuții. În timp ce majoritatea ascultătorilor salutau entuziașt frumusețea viguroasă și intelectuală a unei asemenea muzici, unii muzicieni se arătau șocați de originalitatea exprimării. Nesesizînd în spatele modernității limbajului, bogatului lirism cu adînci rădăcini în tradițiile naționale, populare și culte, cîtiva dintre ei s-au pripit să atribuie autorului formalism, cerebralitate, să-l considere nereprezentativ pentru așa-zisa „școală națională”. Muzicieni de pe alte meridiane, a căror obiectivitate nu poate fi pusă la îndoială, se arată însă încîntați de poezia muzicii lui Anatol Vieru, care prin succesul repurtat aduce o contribuție atât de prețioasă la creșterea prestigiului artistic al țării noastre.

Privind această fotografie mai este necesar de arătat cît au beneficiat băștinașii de pe urma „protectorilor” lor britanici?

LOCUL RĂSCOALEI:

BRUNEI — microdocumentar

SUPRAFAȚĂ: 5.765 km p;
POPULAȚIE: 84.000 locuitori;
STATUTUL: sultanat aflat sub protectorat britanic;

BOGĂȚII NATURALE: petrol, cauciuc, lemn;

PRODUSE AGRICOLE PRINCIPALE: orez, sago;

SCURT ISTORIC: în 1888 teritoriul Brunei e transformat în protectorat englez, iar în 1906 sultanul a fost silit să semneze un tratat prin care dreptul de administrare revine unui rezident numit de Marea Britanie.

BRUNEI

Știri cu mențiunea „fulger“, transmise mai deunăzi de agențiile de presă, îndreptau atenția opiniei publice asupra unei regiuni despre care nu s-a prea vorbit în ultimii ani. În protectoratul britanic Brunei, situat în sud-estul asiatic, a izbucnit o răscoală.

În loc de a-și împlini năzuința la autodeterminare, băștinașii se vedeau amenințați cu încătușarea într-un lanț neocolonialist; așa-numita „Federație Malayeză“, în care urma să fie inclus și teritoriul Brunei. Și astfel indignarea a devenit revoltă.

În fața evenimentelor, colonialismul britanic nu s-a mărginit la o discuție în Camera Comunelor. O întreagă escadră navală și trupe aeropurtate aduse din Singapore au fost trimise în grabă spre coastele de nord ale Kalimantanului „să facă ordine“ acolo și să salveze ce se mai poate salva din rămășițele unui fost imperiu colonial. În ciuda înăbușirii răscoalei, voința populației rămâne de neclintită: „Lupta va continua pînă cînd ultimul colonialist englez va fi alungat...“

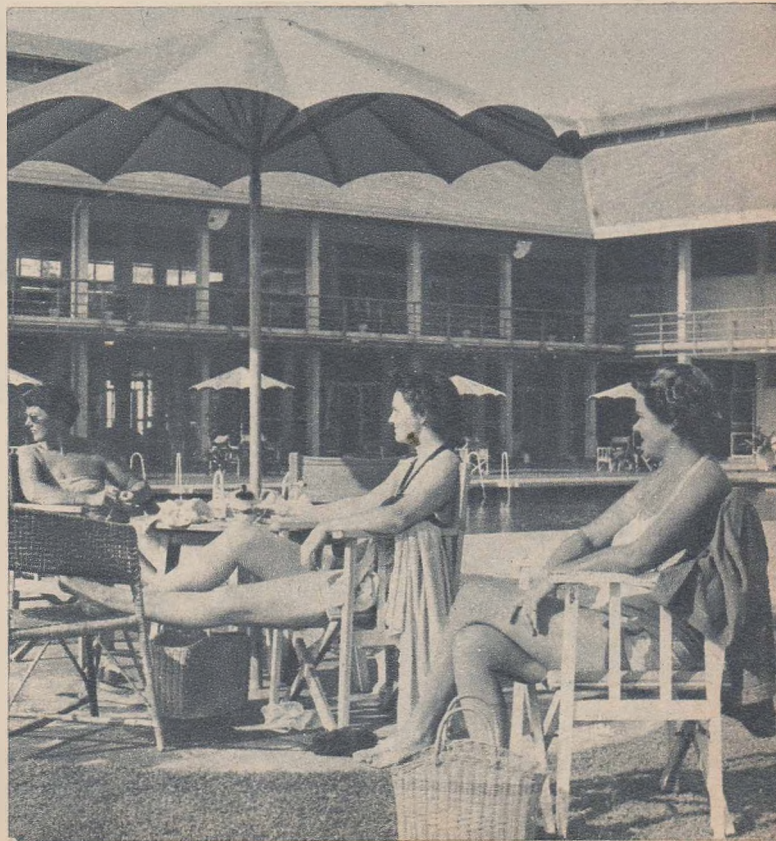
Fotografiile pe care le publicăm în aceste pagini — trimise de agenția londoneză „Keystone“ — vorbesc în mod grăitor despre mizeria în care — în contrast cu huzurul colonialiștilor ce-l jefuiesc bogățiile — se zbate populația acestui teritoriu.

Iată cum locuiesc băștinașii în colibe lacustre de pe fluviul Brunei...

În Brunei ca și în teritoriul alăturat Sarawak, ai cărui locuitori s-au ridicat de asemeni la luptă, răscoala a fost înăbușită în sine. Pentru moment, însă...

...și cum huzuresc familiile celor ce jefuiesc „aurul negru“ din acest teritoriu.

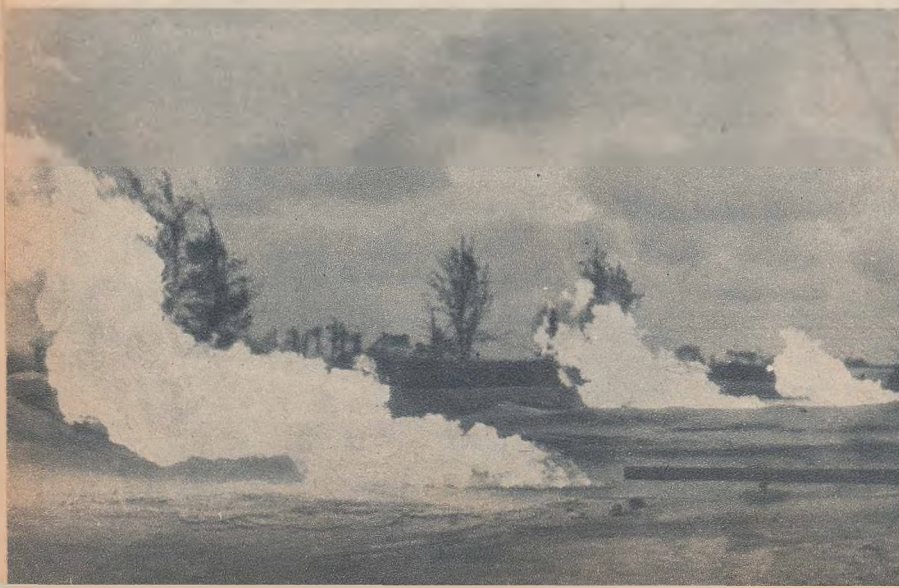

Natura a fost darnică în nordul Kalimantanului. Dar asuprirea colonială a condamnat populația la o cumplită mizerie.

3 milioane dolari au costat numai cupolele aurite ale moscheii. Căci, la urma urmei, „Shell” varsă anual cite 40 milioane dolari trezoreriei sultanului. Ceea ce nu este decît un modest bacșiș raportat la profiturile obținute de „Shell” aci.

„Brunei este adeseori denumit «statul Shell»”, scrie săptămînalul englez „Economist”. De ce? Pentru că petrolul (aproximativ 5 milioane tone anual) intră sub formă de profituri în safeurile societății „Brunei Shell Petroleum Company”. Fotografia înfățișează un aspect de pe un cîmp petrolifer din Brunei: gaze naturale, necaptate, arzînd.

Minuni la pret convenabil

EXTRAORDINARELE REPREZENTAȚII ALE VICESFÎNTULUI DIN OKLAHOMA

Veniți la panoramă, oameni buni!
Aici se vînd, la cele mai convenabile prețuri,
minuni!

Pentru cine cumpără, doi poli duzina.
Pentru cine întrebă și n-are parale să ia
0 mie — bucata.
Nu vă-mbulziți, respectați ordinea.
Ați intrat? Gata!

Nu uitați lucrul cel mai important dintre
toate:

Reducere cincizeci de bani
Pentru orfanii sub șaiszeci de ani
Și văduvele neconsolate!

Ați auzit vreodată de nemaipomenitele
reprezentații ale sfîntului Roberts din Ok-
lahoma? Adică — iertare! — Roberts nu este
— și nici nu pretinde să fie — sfînt. El demon-

strează (numai!) că e reprezentantul personal
al sfîntului duh pe pămînt, în care calitate
se ocupă de vindecarea bolnavilor. Deci:
nu e chiar sfînt, ci numai un fel de vicesfînt.
Principalul e să renteze! Sfîntul duh (la
nevoie, dacă sfîntul duh e în concediu, un
alt personaj similar) are în grijă pe cel care
vine să fie vindecat și — în mod automat —
mîinile domnului Roberts devin făcătoare
de minuni. O arată singur vicesfîntul: „Dacă
asupra-mi coboară sfîntul duh, mîinile mele
devin prelungirea mîinilor domnului”. Dom-
nul (Roberts) își prelungeste mîinile atît de
tare și cu atîta dexteritate, încît ele ajung
pînă la buzunarele naivilor și prostiților, pe
care se grăbesc să le golească.

345 de slujbași (vicesfîntul lucrează fără
economie) rezolvă problemele inflatorului
său comerț cu minuni. Într-un palat de mar-
mură albă — fără ferestre: asta face im-
presie! — funcționarii lucrează în birouri
elegante, folosind mașini de calculat de
ultimul tip. Fiecare are o misiune bine
determinată; se ocupă fie cu propaganda,
fie cu organizarea turneelor, fie — în sfîrșit —
cu contabilizarea veniturilor și cheltuielilor.
Un impozant consiliu de administrație, com-
pus din tot ce are mai distins statul Oklahoma,
veghează ca afacerea să prospere, spre gloria
sfîntului duh. Întreprinderea difuzează nu
mai puțin de 60 de milioane de prospecte
și broșuri pe an și tot într-un an rezolvă
peste două milioane de scrisori. La dispoziția
vicesfîntului, gata să-l sprijine în eforturile
lui propagandistice, stau 300 de posturi de
radio și 147 de televiziune.

După cum reiese cu limpezime, Oral Roberts
(acesta e numele întreg al vicesfîntului)
nu e un oarecare. Afacerea pe care o conduce
a luat o extindere de invidiat. De invidiat,
evident, pentru confracții săi: vrăjitori, fa-
chiri, vindecători de bilci și alți sfîntuleți,
mulți la număr în America de azi, dar, fără
îndoială, mult mai puțin prosperi decît cel
pe care, într-un număr recent, revista vest-
germană „Quick” îl numește „cel mai mare
făcător de rugăciuni pentru sănătate din
America”... Nu și din lumea întreagă, pentru
că în Germania occidentală, de pildă, unde
industria minunilor e tot atît de bine dez-
voltată, Roberts are concurenți redutabili.

Cum procedează Roberts? Săptămînal, în-
treprinderea îi organizează niște... cruciade.
În cadrul acestor cruciade, „profetul” își
demonstrează pe viu aptitudinile. După o
îndelungată reclamă prin radio, televiziune,
ziare, afișe și prospecte, vicesfîntul își insta-
lează cortul în localitatea programată. Pentru
că minunile se petrec în secolul douăzeci,
totul este organizat tehnic, conform unei
stricte planificări. Bolnavii așteaptă în fața
sălii de festivități. Sosește vicesfîntul. Toată
lumea e pofțită în sală. O dată urcat pe es-
tradă, Roberts dă drumul la minuni. Cu
ochii sticloși, mișcîndu-și exaltat brațele,
încearcă și adesea izbutește să fascineze nume-
roasele victime ale propagandei sale abil
susținute.

— Îl iubiți pe sfîntul cutare? — urlă el
la microfon.

— Îl iubim — răspund cei din sală.

— Îl iubiți din toată inima?

— Ca pe mama.

După care urmează adevăratul spectacol.
Oameni suferind de cele mai felurite boli
se înșiruie doi câte doi în fața vicesfîntului.

Acesta atinge cu palma-i binecuvîntată creș-
tetul fiecărei victime. Și minunea se înfă-
țuiește. Un artritic azvirle cîrjele, un orb
își sparge ochelarii și un canceros declară
că e vindecat... Cineva, care nici n-a ajuns
pînă la vicesfînt, se declară și el tămăduit...
Atîta doar, că — după cum arată medicii —
cei „vindecați” sînt fie bolnavi închipuiți,
fie suferinzi care reușesc să se autosugestioneze
pentru moment, urmînd ca la deșteptare
totul să devină din nou ca înainte. De altfel,
vicesfîntul are grijă să-și sfătuiască victimele
să se adreseze și medicului. Pentru orice
eventualitate...

După ce întregul șir de bolnavi a trecut
pe sub mîna lui Roberts, începe partea a
doua a spectacolului. Cu aceleași gesturi
exaltate, cu privirea ațintită în gol, vice-
sfîntul se adresează sălii:

— Ultima cruciadă s-a terminat cu un
deficit de opt mii de dolari. Vă lasă pe voi
inima să lucrez în pierdere?

Aici se află sediul — în întregime din mar-
mură albă (face impresie!) — al reprezen-
tantului pe pămînt al sfîntului duh, întru-
chipat de Oral Roberts din Oklahoma.

— Nu! — țipă naivii. Nu ne lasă.

— Atunci, fiecare să scoată cîte doi dolari.
Ca din pămînt, apar printre rînduri zeci
de funcționari, purtînd cutii sigilate. De la
înălțimea amvonului, Roberts urmărește che-
ta. Paza bună trece primejdia rea: s-ar putea
ca duhurile negre să pună stăpînire pe sufle-
tele colectorilor și cîțiva dolari să alunece
din cutie în buzunare. Și Roberts are grijă
nu numai de veniturile lui, ci și de sufletul
salariaților.

Toate aceste lucruri par de necrezut. În
epoca zborurilor în Cosmos, se mai găsesc
oameni — și nu puțini! — care să se lase
amăgiți de asemenea șarlatanii grosolane.
Cei care întrețin în Occident psihoza război-
ului rece nu au însă nici un interes să spu-
bere influența unor amăgitori ca vicesfîntul.
Naivii și ignoranții pot fi mult mai ușor
stăpîniți; asupra lor lozincile războiului rece
au cu totul alt efect decît asupra oamenilor
lucizi.

Dar ce te faci cu clienții vicesfîntului care,
la o săptămîină sau două după așa-zisa vin-
decare, nu pot să nu-și dea seama că boala
a rămas aceeași, iar ei au fost mințiți cu
nerușinare? Înșelătoriile — există în viața
politică occidentală destule exemple — nu
au viață prea lungă. E mai mult ca sigur că
Roberts și-a pregătit de mult toate cele
necesare ca, la momentul potrivit, cînd naivii
vor deveni în fine mai circumspecți, să se
retragă la pensie pe Riviera. Căci și pe Ri-
viera sînt destule locuri în care se simte
nevoie de niscaiva minuni, e drept că mai
mărunt și pe cont propriu. La jocul de
ruletă, de pildă. Bani să iasă!

Florin MUGUR

Mîinile lui Roberts „devin prelungi-
rea mîinilor domnului” și... buzuna-
rele naivilor și prostiților se golesc.

DOMENICO MODUGNO ACTOR DE FILM

Poate că nu toți cei ce l-au ascultat de nenumărate ori la radio și, nu demult, în cadrul concertului de muzică ușoară de la Sala Palatului R.P.R., știu că popularul cântăreț italian Domenico Modugno a visat dintotdeauna să fie actor de film. A fost nevoit să se împrumute cu bani pentru a putea pleca la oraș, a fost silit în câteva rînduri să se întoarcă descurajat în satul natal, a avut nenumărate meserii (chelner, muncitor de fabrică în schimbul de noapte, acordeonist în localuri de mîna a doua, figurant de film, pictor de „peisaje de gen” etc.) pînă a izbutit să fie admis la Centro Sperimentale del Cinema din Roma. Amintirea anilor de tinerețe, cînd visa cu ardoare să devină actor de film, îi fac deosebit de prețioase succesele în cinematografie, modeste totuși în raport cu remarcabila sa carieră în domeniul muzicii ușoare.

Ca actor de film l-am văzut într-un rol episodic în „Cursa de 100 km”. O altă creație, mai recentă, o are în filmul „Judecata de apoi”, realizat de Vittorio de Sica după un scenariu semnat de Cesare Zavattini. În această parabolă cu usturătoare accente satirice la adresa fățărniciei burgheze, Domenico Modugno întrușchipează figura plină de farmec a unui om sănătos, din popor.

În fotografie: Într-o ambianță caracteristic napolitană, Domenico Modugno, interpret în filmul „Judecata de apoi”.

FRATELE MEU MEZIN

Problemele tinereții sînt frecvent în atenția creatorilor cu renume ai cinematografului sovietic. După viu comentatul film al lui Iulii Raizman „Dar dacă este dragostea?”, un alt veteran, Aleksandr Zarhi, își consacră noua operă temei deosebit de interesante a integrării noii generații de cetățeni sovietici în viața marilor țări care construiește comunismul.

Ca punct de plecare a fost aleasă o năvălă de mare succes a tînărului prozator A.V. Axeniov, „Bilet spre stele”.

Filmul, care poartă titlul „Fratele meu mezin”, are în centrul acțiunii doi frați, dintre care unul se află în momentul de răsruce al alegerii drumului în viață. Interpretii sînt A. Zbruev și Oleg Dal — acesta din urmă realizează cu personajul Alik o creație remarcabilă.

Principalul rol feminin, cel al tinerei Galka, a fost încredințat actriței Liudmila Marcenko, pe care o cunoaștem din filmele „Casa părintească” și „Nopti albe”.

Prezentat recent în premieră la Casa cinematografului din Moscova, filmul lui A. Zarhi a suscitat vii și interesante discuții.

În fotografie: Liudmila Marcenko, interpreta principalului rol feminin din filmul „Fratele meu mezin” de Aleksandr Zarhi.

TRAGICA REINTRARE A LUI PAUL MUNI

Actor de mare forță expresivă, Paul Muni s-a impus încă din anii premergători celui de-al doilea război mondial ca o figură de prestigiu a scenei și ecranului internațional. Cei mai vîrstnici dintre noi n-au uitat memorabilele sale creații din filmele „Sînt un evadat!”, „Ogorul”, „Nu sîntem singuri”, „Acuz!” (Emile Zola) etc.

După o îndelungată carieră pe scenele teatrelor din New York, unde a înregistrat un binemeritat succes cu rolul avocatului Drummond din piesa „Moșteni-va furtuna” („Procesul maimuțelor”), o gravă boală de ochi l-a silit să renunțe la carieră.

O știre sosită recent din localitatea Santa Monica (California) unde, vegheat de soția sa, Paul Muni duce o viață foarte retrasă, ne anunță că reputatul actor a hotărît să se reîntoarcă pe platourile de filmare.

„Nu vreau să fiu o povară pentru soția mea, de aceea am acceptat să joc în film rolul unui orb. Nădăjduiesc că spectatorii nu mă vor condamna fiindcă încă nu sînt cu totul cufundat în beznă și că în realitate cu ochiul sting mai percep un licăr de lumină...”

actualit

ACESTA-I INOKENTI SMOKTUNOVSKI

Corespondență
din Moscova
de A. DMITRIEV

Fotografii: Agenția de presă „Novosti”

Nu face parte din generația celor mai tineri actori sovietici—are mai bine de cincisprezece ani de teatru—și, de altfel, înainte de rolul său din „Nouă zile dintr-un an” (regia Mihail Romm), am avut prilejul de a-l întîlni în două filme care au rulat pe ecranele noastre. Rolul modest al timidului ostaș Farber din „Soldații” ne-a rămas poate mai adînc imprimat în memorie decît acel de prim plan al lui Sabinin, conducătorul expediției geologice din „Scrisoare neexpediată”. Dar actorul Smoktunovski ni s-a relevat ca o fascinantă personalitate artistică de-abia cu acest Ilia Kulikov, personaj cu profunde rezonanțe contemporane.

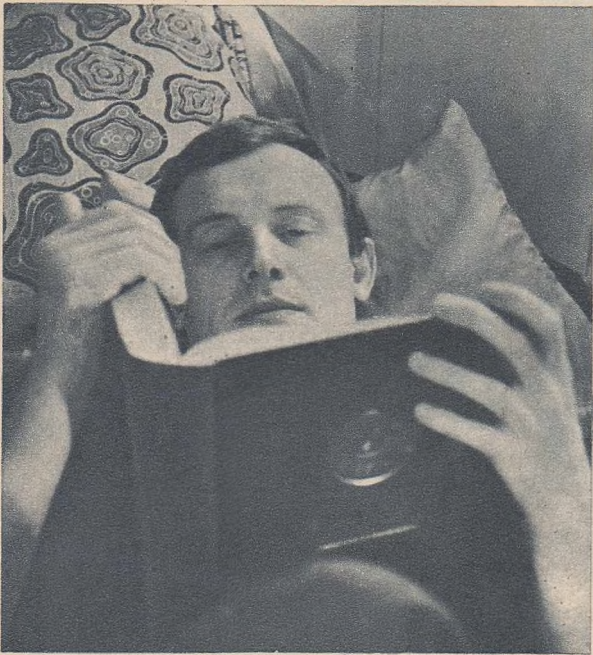
E, firește, meritul dramaturgiei lui Daniil Hrabrovički, care a condensat în acest tip de tînăr intelectual sovietic o seamă din frămîntările generației postbelice, dar e în primul rînd și incontestabil creația lui Smoktunovski. Nici un text dramatic, nici o indicație regizorală n-ar fi putut să-l învețe să trăiască, să gîndească cu atîta spontaneitate, cu atîta bogăție de nuanțe sub ochiul scrutător al camerei de luat vederi.

De asemenea l-a jucat pe scena Teatrului Mare de dramă din Leningrad pe cneazul Mișkin din piesa lui Dostoievski „Idiotul”. Acest spectacol a fost, pare-se, un eveniment nu numai în viața teatrală a marelui oraș de pe Neva, ci și în biografia artistică a tînărului actor. Era rolul cu care s-a descoperit pe sine. „Dacă nu-l jucam pe Mișkin—declară Smoktunovski—n-aș fi înțeles niciodată că un personaj nu poate fi epuizat pînă la capăt, că omul e un univers infinit...”

Experiența cîștigată l-a îmbogățit pentru totdeauna

ăți cinematografice

DACĂ AȘ FI SCRIITOARE...

Nadja Tiller e încă prezentă în amintirea spectatorilor ca interpreta Azizei din filmul „El Hakim” și, mai cu deosebire, a eroinei filmului „Rosemarie”, usturătoarea satiră la adresa așa-numitului „miracol economic” vest-german. Aparițiile sale în câteva noi filme realizate în studiourile italiene și franceze au atras asupra talentatei artiste austriece atenția presei de specialitate. Într-un recent interviu, ea a fost solicitată să răspundă la întrebarea: „Ce ați scrie dacă ați fi scriitoare?”

— Aș scrie o carte antirăzboinică deoarece sînt împotriva războiului! — a sunat răspunsul Nadjei Tiller.

PROTOTIPUL ROMANULUI- FOILETON PE ECRAN

și rolurile interpretate de atunci încoaace sînt tot atîtea creații. Mozart din filmul realizat după „Mica tragedie” a lui Pușkin, „Mozart și Salieri”, Ghenadi din „Anul bisect”, realizat după motive din romanul Verei Panova „Anotimpuri”, și, în sfîrșit, Ilia din „Nouă zile dintr-un an” i-au adus o prețuire unanimă în țara sa și — o dată cu triumful acestui din urmă film pe ecranul Festivalului de la Karlovy-Vary — o notorietate mondială.

În prezent îl așteaptă încercări dintre cele mai grele: rolul copleșitor al prințului Danemarcei în ecranizarea pe care o pregătește regizorul Grigori Kozințev după tragedia shakespeariană „Hamlet”. Temperamentul artistic și originalitatea creatoare a lui Inokenti Smoktunovski făgăduiesc să facă și din acest film un eveniment.

„Misterele Parisului”, romanul Parisului interlop, care a făcut pe vremuri celebru numele lui Eugène Sue și a consacrat un gen nou literar de mare popularitate, a constituit totdeauna o tentăție pentru cineasți. Versiunea cea mai nouă a fost recent prezentată pe ecranele franceze în realizarea regizorului André Hunebelle. Ea aduce în fruntea distribuției o seamă de nume cunoscute ale ecranului francez, ca Jean Marais, Pierre Mondy, Dany Robin, Raymond Pellegrin, Noël Roquevert și — în rolul gingașei Fleur de Marie — o tânără actriță engleză, Jill Haworth. Potrivit ecorurilor din presa franceză, filmul evocă în imagini pline de realism Parisul secolului trecut, în care catacombele și circumvile rău famate nu erau numai refugiul unor dezmoșteniți ai soartei, ci și terenul de acțiune al unor speculanți legați de „înaltele” cercuri ale societății.

În fotografie: Pierre Mondy (Le Chourineur), Jean Marais (Rodolphe) și Noël Roquevert (dl. Pipelet) într-o scenă din filmul „Misterele Parisului”.

AVATARURILE UNUI SCENARIU

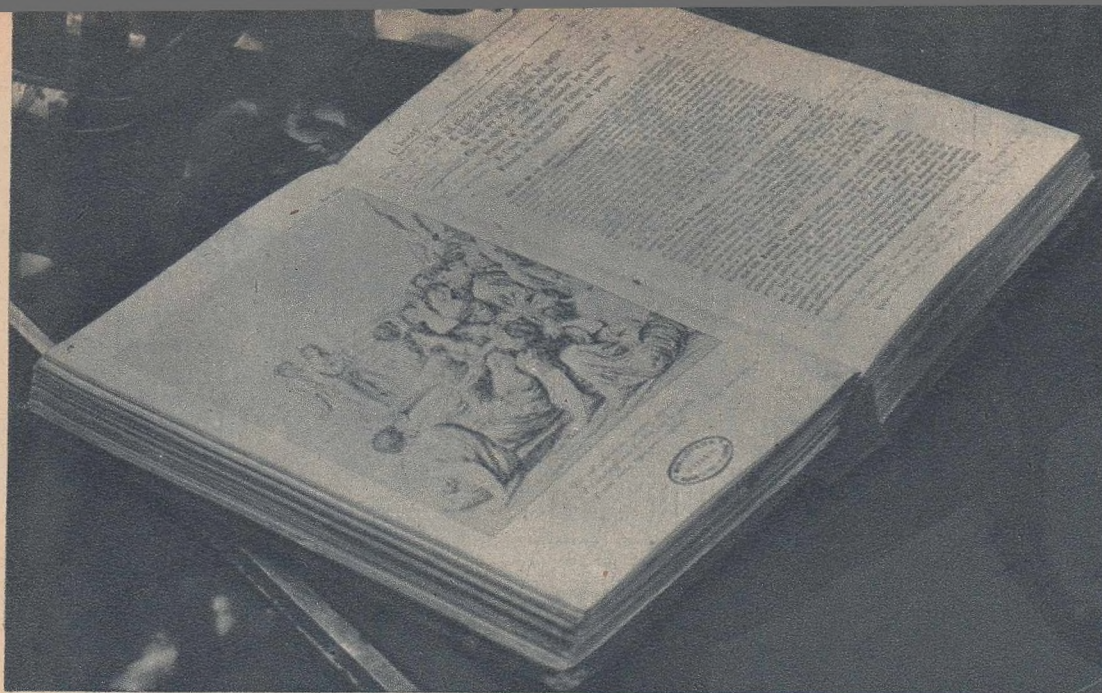
Planul de a transpune pe ecran puternicul roman al lui Emile Zola „Germinal” datează de cîțiva ani. Scenariul scris de Charles Spaak a trecut prin mîinile cîtorva regizori. Dar nu aceștia poartă vina pentru faptul că el n-a văzut încă lumina ecranului. Principala obstrucție vine din partea direcțiilor întreprinderilor miniere din Franța care — într-un glas — au refuzat oricărei echipe de filmare accesul în mine. Motivul e lesne de înțeles dacă ne amintim de zicala cu funia în casa spînzuratului..., fiind vorba de conținutul protestatar al scenariului. Proiectul va prinde totuși viață. Regizorul Yves Allegret, care a preluat realizarea filmului „Germinal”, se află în prezent în Republica Populară Ungară unde au și început filmările.

În fotografie: tînărul actor Jean Sorel, interpretul principal al filmului „Germinal”.

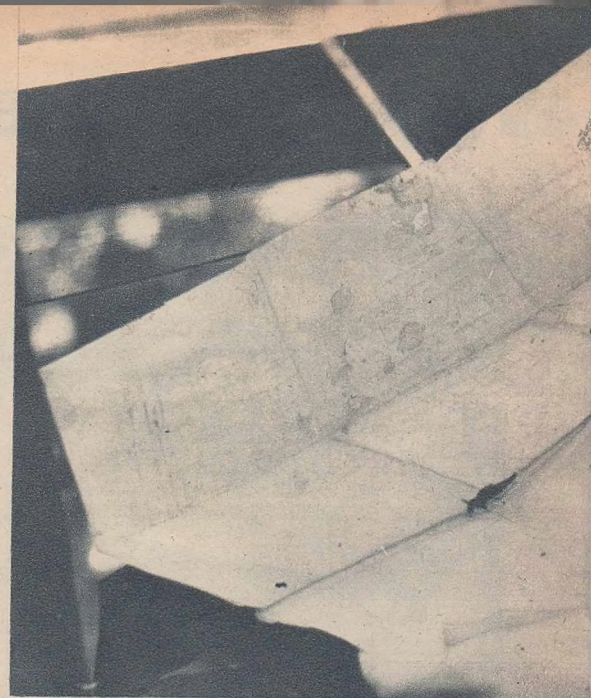

Pagini alcătuite de Ana ROMAN

Pe exemplarul original al „Divinei Comedii”,
Coşbuc şi-a schiţat începuturile traducerii.

Comorile din Calea Vi

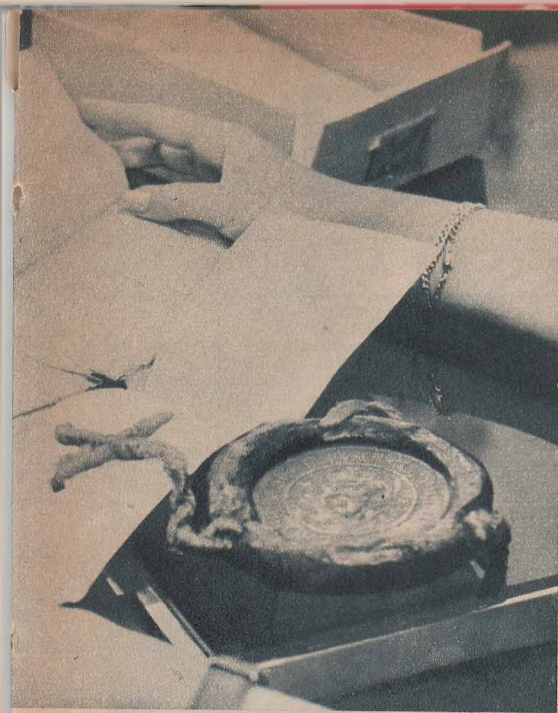
Biblioteca Academiei R.P.R. nu socoteşte în fondurile sale doar cărţile sau publicaţiile periodice, mai tinere sau mai bătrâne; în clădirea din Calea Victoriei străjuită de arbori seculari se păstrează şi importante opere de artă, așa-numitele „colecţii speciale”, ce cuprind aproape un milion de piese valoroase.

CÎND TIPOGRAFIA SE AFLA ÎNCĂ ÎN LEAGĂN

Aparent, cabinetul de manuscrise, documente şi cărţi rare nu se deosebeşte cu nimic de oricare altă sală de lectură. Singure pupitrele metalice pot să atragă atenţia. Pe ele îşi vor afla locul uriaşele in-folio, tipărite în urmă cu secole. Zadarnic te-ai trudi să ţii în mână „Cronica de la Nürnberg”, de pildă. Greutatea volumului se cere sprijinită de pupitru. Se scurseseră abia câteva decenii de cînd Gutenberg scornise minunata sa maşină şi, în 1493, meşterii oraşului german scoteau de sub teascuri uriaşa cronică. Este o carte din categoria așa-numitelor „incunabule”, apărute pînă în 1500, într-o vreme cînd tipografia se afla încă „în leagăn”, nefiind pe de-a-ntregul industrie, ci mai mult o artă. Autorul, Schedel Hartman, îşi informa primii cititori şi despre ținuturi care pe atunci păreau a fi la capătul lumii, ca în legendă. Printre acestea era şi „Valachia”, pomenită într-un capitol aparte. Şi dacă ştirile despre țara noastră sînt reale, nu acelaşi lucru se poate spune despre ilustraţia ce însoţeşte pagina care i-a fost rezervată. Ilustratorul a cioplit în xilogravură o „Valachie” imaginară, cu clădiri îngrămădite şi avîntate către cer ca într-un burg medieval, pline de frumuseţea naivă cu care le-a investit artistul autentic, căci acel Michael Wohlgemuth care a gravat şi a colorat cu mina paginile „Cronicii” nu este altul decît meşterul de la care a învăţat să poarte dăltiţa şi acul de gravat Albrecht Dürer, pe atunci un tînăr cu pletele în vînt.

Din acelaşi îndepărtat 1493, Biblioteca Academiei R.P.R. păstrează un manuscris, de data aceasta întărit cu o pecete de ceară roşie, mare cît pumnul, şi pe care se pot desluşi însemnele domneşti ale lui Ştefan cel Mare. Într-un 26 martie de acum 470 de ani Ciorciolina, fiica lui Drăgoicea din Cîrligătura, vindea diacului Alexa o ocină pentru „110 zloţi tătarăşti”. Copistul curţii a desenat atent textul slavonesc şi, după ce îl va fi uscat cu

Din celebra serie a „Capriciilor” de Goya,
satira snobismului artistic: „Brabissimo”.

Pe fila de pergament străjuie iscălitura lui „Io Ștefan-Voivod” și impresiionantul său sigiliu.

Nu numai cărțile...

Cabinetul de stampe se află la granița dintre bibliotecă și muzeu. Aici, cărțile au dispărut cu desăvârșire. În zecile de mii de cartoane din depozitul acestui cabinet se află o istorie în imagini a țării noastre, pe care achizițiile permanente încearcă să o împingă cât mai departe în trecut și s-o facă cât mai completă pentru ziua de azi.

În domeniul plasticii, bogata noastră artă populară cunoaște o disciplină cu totul rară: gravura. Din comuna Hășdat (regiunea Hunedoara) au pornit, timp de două veacuri, icoane și desene ornamentale cioplite în lemn, multiplicare pe hîrtie și apoi colorate cu mină. Exemplarele aflate la Biblioteca Academiei mărturisesc un înalt nivel tehnic și artistic. Ele surprind prin corectă presare, prin grația desenului și prin gama discretă de culori. Mestarii din Hășdat și-au înălțat un traic monument cu dalta și pensula. Bolerii munteni mai trăiesc în cabinetul de stampe numai datorită unui necunoscut călător rus cu aplicație pentru arta acuarelei. Poate să fi fost un ofițer din anturajul generalului Kiselev care a fost surprins de amestecul dintre elementele orientale și occidentale din somptuosul costum al bolerilor velliți. Fidel adevărului, anonimul călător rus de la 1830 ne-a transmis expresia de huzur și lăcomie a protipendadei de acum mai bine de un veac. Descendenții ei, aflați la cîrma statului burghez și determinați de presiuni din afara voinei lor, i-au acordat unui meșter iconar ceea ce îndeletnicia și cu pictura, un anume Nicolae Grigorescu, o bursă pentru Paris. Cîteva sute de lei cu care să se amăgească. Din vremea petrecută pe Sena și în pădurile de la Barbizon se păstrează la Biblioteca Academiei un mic autoportret, imaginea unui tînar cu o mișcare energică dar cu ochii adine gînditori, care s-a bucurat pe deplin de lecțiile maeștrilor frecvențați direct sau cunoscuți în muzee și expoziții. S-a numărat printre aceștia și Corot, peisagistul ale căruia pinze prelungesc fiorul naturii. În cartoanele cabinetului de stampe, o aevaforte a acestuia reeditează un „peisaj din împrejurimile Romei”.

La început a fost dagherotipul

Secolul trecut a creat arta fotografiilor. Urmărind o completă iconografie a istoriei țării noastre, Biblioteca Academiei R.P.R. a reconstituit, în fapt, istoria fotografiei. La început a fost dagherotipul. De pe o placă metalică ne privește chipul mistuit de boală al lui Bălcescu. Imaginea a fost făcută la Paris în 1852, puțin înainte de moarte.

Pictor și acuarelist, Carol Popp de Szatmar s-a dedicat cu rivnă procedeelelor mecanice de conservare a imaginii. El n-a fost numai unul dintre primii fotografi romîni, dar pentru vremea lui un adevărat reporter. Înarmat cu aparatul greoaie din acele vremuri a străbătut țara, fotografiind privești, tipuri și costume. Calotipurile sale vorbesc de timpul cînd negativul se scotea pe hîrtie obișnuită uscă cu grăsimi. Depășind această perioadă fotografia întrebunțează cîșee pe tablă, așa cum este cel în care apare Caragiale cu familia sa într-un bilet din Germania. Este epoca în care fotografiile încep să se stabilească în ateliere.

„Capriciile” lui Goya Îngă vechi stampe japoneze

Biblioteca Academiei R.P.R. este de fapt unul dintre tezaurele culturii universale. Pe drumuri îndelungate au ajuns aici opere create la mari distanțe în spațiu și timp. În recent donata colecție de desen și gravură a academicianului George Oprescu se află un suav cap de tînar datorit marelui italian Correggio, desene ale maeștrilor din Țările de Jos, o balerină a francezului Degas, un desen colorat de Picasso. Călătorind prin toată Europa, prof. Oprescu a vizitat magazinele de artă, tarabele buchiniștilor de pe Sena și, uneori, întimplarea i-a scos în cale piese de o reală valoare. Într-un magazin londonez de anticități a aflat, de pildă, pe îngă lucrări ale artiștilor englezi, numeroase stampe japoneze. Negustorul cumpărase biblioteca vreunui nobil scăpat cu tot ce era în ea, oferind apoi amatorului romîn desene și gravuri rare. Tot în cabinetul de stampe, un volum aparent banal cuprinde toate gravurile vestitului ciclu „Capriciile” de Goya. Fantezia artistului, torturată de crudele privești ale Spaniei feudale hărțuită de război, a izbucnit furunos pe plăcile metalice. Sarcasmul său atinge halucinația în demascare.

Monumentul de... 17 centimetri

O dată cu altă capodoperă a artei universale — Cameea Orghidan — pătrundem în lumea cabinetului numismatic. Cameele — pietre semiprețioase lucrute în relief — datează din antichitate, Renaștere și din secolele XVIII-XIX. Printre puținele piese de mari dimensiuni păstrate în lume, se află la Biblioteca Academiei R.P.R. și cameea mai sus-amintită. Lucrată într-un bloc de sardonix în trei straturi de culori diferite, Cameea Orghidan reprezintă apoteoza unei perechi imperiale romane. Printre cele 175.000 de piese din colecție, ea reprezintă o culme, dar nu este singura de mare valoare artistică.

Interesante sînt și colecțiile de monede. În Muntenia, bate prima dată un ducat de argint Vlaicu Vodă (1364-1377), iar în Moldova Petru I Mușat (1374-1391) bate un groș de argint. Atunci cînd monedele occidentale abundau în imagini religioase, piesele romînești (aflate acum și în cabinetul numismatic) prezintă imagini heraldice, diverse steme și efigiile domnitorilor.

Și iată că piesele din colecția bibliotecii ne conduc pînă în ziua de astăzi. Nu numai prin ampla colecție filatelică, devenită printr-un accident cea mai bogată din țară (în urmă cu ani, ea își disputa această calitate cu colecția poștei; dar după ce Carol al II-lea a „cercețat” colecția poștei înjunmătînd-o, disputa s-a încheiat într-un chip trist). Colecția de numismatică păstrează la loc de cinste și prima medalie bătută de Biblioteca Academiei R.P.R.: „A patruzecoa aniversare a Partidului Comunist din Romînia”. Bronzul acesta deschide o nouă epocă în „Colecțiile speciale” ale bibliotecii. Trecutul a fost depășit. Colecțiile Bibliotecii Academiei se îmbogățesc continuu, incluzînd și documente despre zilele pe care le trăim.

Radu RUPEA

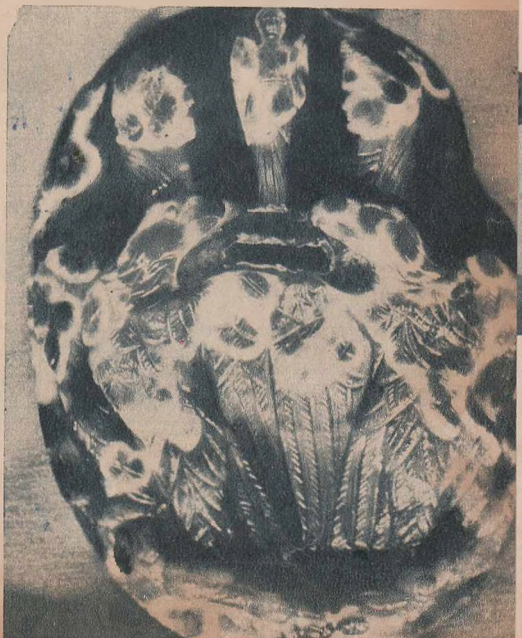

O fotografie puțin cunoscută pînă acum: Enescu la vîrsta de 10 ani, la Viena.

Dagherotipul făcut la Paris în 1852 (Bălcescu avea să mai trăiască doar cîteva luni).

Datînd din secolul I î.e.n., Cameea Orghidan este una din cele 6 camee monumentale (17,5 cm înălțime) cunoscute în lumea întregă.

istoriei

cenușă sau nisip, l-a prezentat domnitorului. Acesta a pus în josul pergamentului înflorita sa iscălitură: „Io Ștefan-Voivod” pe care astăzi biblioteca o păstrează la loc de cinste.

Încep apoi să apară manuscrisele de interes literar, cum sînt cronicile și primele tipări-turi tescuite în Țara Romînească. În 1508, la Tirgoviste, călugărul Macarie întocmea un „Liturghier” slavonesc pe care îl poți cere-ta la cabinetul de manuscrise și cărți rare. Față bisericască și el, diaconul Coresi era un harnic tipograf. Cărțile sale scrise în limba romînă, printre care „Tetraevanghelul” tipărit în 1561, păstrat la bibliotecă, foloseau limba vorbită între Tirgoviste și Brașov și au pus bazele limbii noastre literare.

În secolele XVII-XVIII cărțile erau adevărate obiecte de lux. Legăturile făceau din fiecare volum un exemplar unic, în care fan-tezia meșteșugarului se concretiza în ample ferecături de metale prețioase; iar mai tîrziu — în vremea romantismului francez de pildă — în încrustații aurite în piele.

Zestrea bogată de legături artistice nu epui-zează însă fondul de tipăriți al cabinetului de cărți rare. Se păstrează aici exemplare a căror valoare este acordată de munca... citito-rilor lor. O „Origine a speciilor” de Ch. Dar-win și-ar fi aflat locul în depozitele obișnuite, dacă pe paginile sale nu s-ar păstra adnotările filozofului materialist Vasile Conta. Un exemplar al „Divinei Comedii” în limba italiană permite accesul în laboratorul de creație al lui Coșbuc — traducătorul. Cuvinte subliniate în text, lungi liste de sinonime și versuri schițate pe marginea filelor prefigu-rează monumentala traducere.

O dată ajunși în epocile mai apropiate, accentul cade din nou pe manuscrise: pe lîngă textele originale ale unor opere clasice de la Eminescu și Creangă pînă la Arghezi și Sado-veanu și pe lîngă un bogat fond de correspon-dență — muzica își are și ea locul de seamă. Într-o secție aparte, printre note, discuri și cilindri de fonograf, se găsește un impor-tant manuscris muzical. Se știe că Richard Strauss a concertat des la București. În ultimii ani ai vieții sale, el a dăruit unui muzician romîn un carnet de schițe folosit probabil între anii 1892 și 1903. Pe lîngă două lieduri complet necunoscute pînă acum, carnetul cu-prinde teme ce au intrat mai tîrziu în „Le-genda lui Iosif” și în opera „Salomea” precum și schițele aproape întregii „Simfonii domes-tice”, așa cum se cîntă ea în lumea întregă.

Povestea vorbeii

CUVINTE CONTOPITE

Printre numeroasele schimbări pe care le suferă cuvintele în cursul existenței lor se numără și contopirea. Constatăm într-adevăr că ceea ce pentru noi constituie astăzi un singur cuvânt, mai demult era un grup de două (sau chiar mai multe) cuvinte. Fiind frecvent folosite împreună, elementele grupului s-au sudat atât de bine, încât numai filologii le mai pot reconstitui.

Fenomenul s-a întâmplat în toate limbile. În italienește, de exemplu, o anumită construcție făcută de soldați pentru a se proteja de proiectilele dușmanului a fost numită *para petto*, adică „apără pieptul”. Contopirea celor două cuvinte a dat naștere substantivului *parapetto* pe care îl avem și în românește; dar românii nu-și pot da seama că în *parapel* avem a face la origine cu două cuvinte. Tot în italienește, din numele notelor muzicale *sol* și *fa* s-a format un singur cuvânt, *solfeggio* „solfegiu”.

Un obiect care te apără de vânt a fost denumit de fran-

cezi *pare à vent*; aceste trei cuvinte („apără”, „de” și „vânt”) s-au sudat și în această formă nouă expresia a fost împrumutată de limba română ca un singur cuvânt: *paravan*.

Desigur, fenomene de acest fel s-au petrecut și în istoria limbii române. Iată un singur exemplu, verbul *a mulțumi*, unde analiza filologică descoperă la origine două cuvinte: *mulți* și *ani*. La începuturile limbii noastre se folosea ca formulă de mulțumire urarea *mulți ani!* După aceea, faptul de a ura cuiva mulți ani a fost denumit prin verbul *a mulțumi*, cuvânt modificat apoi în *mulțumi* (formă folosită și astăzi, în unele regiuni). Deoarece, în această formă, legătura cu *mulți* și *ani* nu mai era evidentă, vorbitorii limbii române au acceptat cu destulă ușurință și aspectul cel mai nou al cuvântului nostru (*a mulțumi*).

Sorin STATI

„GIGANTUL” LA MUZEU

Vizitatorii noilor săli de expunere ale Muzeului de artă al R.P.R. au surpriza să găsească într-o sală a Galeriei naționale una din cele două statui uriașe, cunoscută sub numele de „Gigantul lui Paciurea”, pe care o stăiau în Parcul Libertății.

Privitor la aceste valoroase opere de sculptură monumentală, se impun trei precizări și anume:

● Numai unul din cei doi giganți este opera lui Dimitrie Paciurea (1875-1932), celălalt aparținând lui Friederich Storck (1872-1942), ambii sculptori de mare talent, autori a numeroase alte opere aflate în muzeele noastre.

● Amândouă aceste statui continuă să se găsească în Parcul Libertății, fiind acum așezate de o parte și de alta a alicii principale.

● „Gigantul” de la Muzeul de artă este o copie în ghips după originalul lui Paciurea și — după cum se vede din fotografia ce o reproducem aici — înfățișează trupul omenesc într-o dimensiune de vreo 3 ori mai mare decât cea naturală.

DIN TOATĂ LUMEA

Cinepă îi place... berea

Malțul este un excelent stimulator al creșterii inului și cinepă și — probabil — și a altor plante. Descoperirea aparține profesorului Lodzinski, de la Institutul politehnic din Bratkov (R.P. Polonia), care a constatat că un lan de cinepă stropit cu deșeurile bogate în malț rezultate de la fabricarea drojdiei de bere a crescut cu 25% mai repede decât plantele-martor, stropite și irigate cu apă caldă. În general însă creșterea prea rapidă a plantelor tehnice aduce după sine scăderea calității lor și în special a rezistenței fibrelor. În cazul folosirii deșeurilor industriale cu conținut bogat de malț s-a întâmplat exact invers: dezvoltarea rapidă și mărirea productivității plantelor au fost însoțite și de o creștere a rezistenței fibrelor.

Începe din nou să zburde în mediul lor familiar.

Neobișnuita adaptabilitate a unor pești la condiții de existență atât de grele i-a interesat și pe specialiști. Cercetările lor au confirmat observațiile pescarilor: numai inul și carasil se pot salva în perioadele de secare a lacurilor folosind această „strategemă”; peștii din celelalte specii pier.

De cinci ori mai fierbinte decât Soarele!

Acum cinci ani temperatura cea mai înaltă folosită în industrie era de 3-4.000 de grade. Astăzi însă se lucrează cu temperaturi ce ating 30.000 de grade. Astfel în R.S. Cehoslovacă se folosește un aparat de tăiat — realizat de Institutul de cercetări științifice pentru sudură din Bratislava — care dezvoltă o temperatură de cinci ori mai înaltă decât cea a suprafeței Soarelui. Prin folosirea aparatului productivitatea muncii se înțețește și, în plus, se creează și posibilitatea prelucrării unor materiale ce n-ar putea fi lucrate la temperaturi mai joase.

Dezlegarea jocului „DECOR DE IARNĂ”, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Băbuță — Aviz — M. 2) Parașute — Ava. 3) P — Călători — As. 4) I — Reni — Suncă. 5) Lumină — Turcă. 6) Omi — Triori — Ni. 7) Tură — Ifni — Bța. 8) Elena — Ai — Noa. 9) Iașco — Ciob — V. 10) Ursar — Pantofi. 11) Ceasuri — Vecin.

Dezlegarea jocului „REVELION”, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Șampanie — Pace. 2) Anul nou — Flori. 3) Rază — Urări — Ej. 4) B — Ics — Economi. 5) Aro — Ars — Nara. 6) Teatr — It — N — S. 7) Ov — Luminărică. 8) Aer — Teu — Local. 9) RL — Dănuț — Lo. 10) Eina — Iar — Iada. 11) Oa — At — Curcan. 12) Anima — Pateu — E.

De vorbă cu medicul

ALIMENTELE ZAHAROASE

O mare parte din energia calorică pe care o cheltuim zilnic în procesul activității normale sau în depunerea unor eforturi deosebite este compensată de cantitatea de căldură pe care o câștigăm prin consumarea zahărului, aliment cu deosebite proprietăți energetice. O sută de grame de zahăr pun la dispoziția organismului nostru 390 de calorii, ceea ce reprezintă a 6-a parte din necesarul de calorii în timp de 24 de ore. Este mult mai ușor să ne lipsim de grăsimi, pentru consumarea cărora ficatul este supus unui efort deosebit, decât de hidrocarbonate, a căror asimilare este ușoară. (Este bine să știm că, din punct de vedere energetic, 100 gr de zahăr corespund unor cantități de 360 gr carne slabă, 350 gr

pește, 200 gr pîine sau 200 gr cartofi.)

În comparație cu alte alimente, zahărul mai prezintă avantajul de a fi complet utilizat de organism.

După un efort ce ne-a solicitat multă energie, un simplu pahar cu apă bine îndulcită produce o învioreare a întregului organism; o concentrație de 1-2 lingurițe de zahăr la un pahar cu apă are proprietăți activante ale unei cești de cafea.

În hrana copiilor se recomandă ca alimentele zaharoase să fie date după o alimentație bogată în proteine (carne, brânză, ouă, lapte).

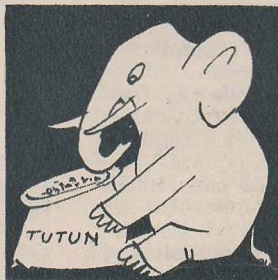
În ceea ce privește contraindicațiile, în afară de diabetul zaharos, colita de fermentație este o altă boală în care dulciurile nu sînt tolerante.

Dr. Silviu GHEREA

Cînd elefanții sînt nervoși...

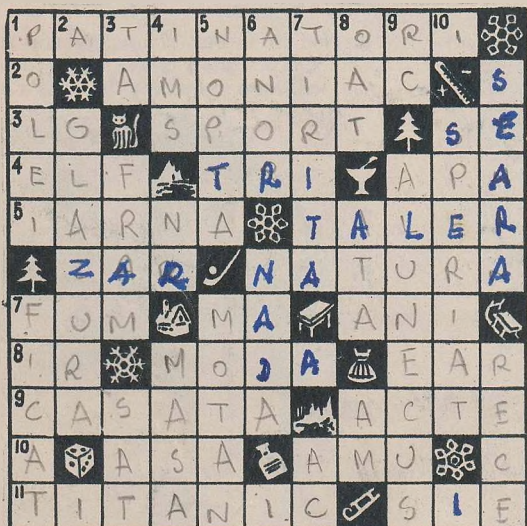
...și asta se întâmplă destul de des, la parcul zoologic din Baltimore (S.U.A.) li se dă să rumege... tutun. Cîteva zile la rînd, animalele primesc o rație de 500 gr de tutun, consumată cu evidentă satisfacție. Direcția parcului zoologic este de părere că tutunul ar fi cel mai eficient „calmant” pentru elefanții care se găsesc în captivitate, ceea ce ar confirma vechea noastră zicală, potrivit căreia tutunul este asociatul răbdării.

„... Ca peștele în mil”

Unele lacuri din regiunile Volgograd, Voronej și din vestul Kazahstanului (U.R.S.S.) seacă în timpul verii, fundul lor acoperindu-se cu un strat de mil. Dar îndată ce vine primăvara și lacurile se umplu din nou, în apa lor apar, în mod surprinzător, lini și carași mături. Fenomenul acesta i-a intrigat pe pescari, care au pornit să-l cerceteze mai îndeaproape. Ei au săpat în milul de pe fundul lacurilor și, la 2-3 metri adîncime, ce credeți că au găsit? Peștii vii — lini și carași — care așteptau răbdători să treacă seceta, pentru a putea

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

ORIZONTAL: 1) Sportivi pe gheață. 2) Este folosit la fabricarea gheții artificiale. 3) Liviu Georgescu — Hochei pe gheață — Din psihiatri. 4) Riu în Suedia — Prefix pen-

tru trei — Gheață... necongelată. 5) Îngheață apele — Tavă. 6) Cub alb cu puncte negre — Stăpînă pe gheul iernii, se îmbracă în haină albă de nea. 7) Ieșit din co-

GHEAȚA

șuri — Apelativ — Vin și pleacă iarna. 2) Pomadă — Vine iarna cu haine călduroase — Iar (arh.). 3) Îngheață — siciliană — Documente. 4) Astfel — Acum (mold.). 5) Transilantic care s-a scufundat ciocnindu-se de un munte de gheață — Pronume.

VERTICAL: 6) Gheață cu alunecus — Mai... în păteuri. 7) Podoabă de gheață dulce. 8) Cuta — Ghețarie în miniatură la domiciliu — Localitate rurală. 9) Localitate în Norvegia — Pernel — Se așterne albă. 5) A înnopta — Toarce pe cuplor. 6) Comună în Elveția — Iarna prinde pește în copcă. 7) Trasă — Frunză de brad. 8) Interjecție — Fir — Posed. 9) Rece! — Ghețus. 10) A-nghetă de frică. 11) Lîmpede ca bolta cerească într-o noapte senină și geroasă de iarnă — Ca gheața.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Aș vrea să știu de ce titlul romanului lui Lampedusa cunoaște atâtea traduceri în limba română și dacă va fi editată cartea și la noi".

Iucla STOICA,
profesoară, București

Răspunde prof. univ. ALEXANDRU BALACI, doctor în științe filologice, profesor al Universității din București.

Cuvântul italian *Gattopardo* (lat. *Catus pardus*) denumește un animal care se credea că a rezultat din împerecherea dintre o pisică (*gatto*) și un leopard (*pardo*). Acest animal este o sălbatică felină carnivora, care trăiește în Africa și Asia, foarte rapidă, viteza cu care aleargă putând ajunge până la 100 de km pe oră. Este mai mare decât o pisică domestică și are blana galbenă, pătată cu negru. Neexistând în țara noastră, traducerea numelui său a cunoscut oscilații între leopard, ghepard (după francezul *guépard*), panteră sau (arhaizant) pardos. Numele acestui animal dă și titlul unuia dintre cele mai cunoscute romane care au apărut în literatura acestor ani. Este vorba de o carte într-adevăr unică a autorului său, Giuseppe Tomasi di Lampedusa, cu pagini de profundă poezie și pătrundere psihologică, oglindind tumultuoasa epocă a apusului dinastiei Bourbonilor în sudul Italiei și a debarcării istorice în Sicilia a lui Giuseppe Garibaldi, realizatorul unității italiene. Acela care este martorul pătrunzător al acestui proces istoric de destrămare a relațiilor feudale este reprezentant lucid al unei familii de aristocrați a cărui stemă nobiliară este reprezentată de un *gattopardo*. Protagonistul cărții înregistrează cu ochiul cel mai atent toată complexitatea procesului istoric al acelei epoci, a cărei caracteristică esențială o formează involuția materială și morală a aristocrației, pășirea de către această clasă a scenei istoriei.

În *Gattopardo* al lui G.T. di Lampedusa a fost publicat în Italia numai în 5 ani în peste 70 de ediții și a fost tradus în mai mult de 30 de limbi străine. (O traducere românească se află în prezent la Editura pentru Literatură Universală și va vedea curând lumina tiparului.)

Alte două corpuri de clădiri cuprind un laborator de prelucrare a peliculei și un studio de filmări combinate (trucaje).

În afara celor de mai sus, studioul este înzestrat cu o serie de ateliere (tipărire, butaforii, croitorie, electro-mecanică, auto etc.), cu mai multe depozite de recuzită și costume ș.a.

Pentru minerii din Bala Sprle

Cu ocazia unei călătorii prin Bala Sprle, m-a impresionat această clădire construită recent. Interesându-mă, am aflat că adăpostește noul cămin al minerilor, dat de curând în folosință.

V. SĂSĂRANU,
Bala Mare, str. Băii nr. 1

Toulouse-Lautrec: Yvette Guilbert (lucrarea din anul 1894)

Toulouse-Lautrec

"M-ar interesa unele date despre viața și opera pictorului și desenatorului Toulouse-Lautrec".

Don ȘIRBU,
Ig. Jiu

Răspunde AMELIA PAVEL, cercetătoare la Institutul de istoria artei al Academiei R.P.R.

Una dintre personalitățile artistice cele mai reprezentative pentru sfârșitul secolului al XIX-lea a fost pictorul și desenatorul francez Henri de Toulouse-Lautrec. Darul de a observa, forța expresivă, spiritul critic dezvoltat la școala realismului

Toulouse-Lautrec: „La Goulue la Moulin Rouge” (1891)—unul dintre afișele sale celebre.

În plină înflorire de aproape un secol au făcut din Toulouse-Lautrec un martor de încredere al societății timpului său.

Născut la Albi, în 1864, dintr-o veche familie aristocratică, Toulouse-Lautrec, încă din copilărie dotat pentru desen, a suferit în 1878 și 1879 două cumplite accidente care l-au lăsat infirm, punându-și adînc pecetea pe întreaga sa creație artistică.

Energia temperamentului său puternic se desăfoară de acum înainte pe planul studiului și al analizei necruțătoare a realității. În 1882, tinărul Toulouse-Lautrec vine la Paris, pentru a se consacra definitiv artelor plastice. Aci îl frecvențează medicii care îi oferă un bogat cîmp de investigație a fizionomiilor, cabaretele și cafenelele din Montmartre. La fel de curios este să cunoască viața spitalelor și a instanțelor judecătorești. Portretele sale de dansatoare și artiști, de judecători și împricinați, de oameni din cele mai declassate medii sînt

impresionante prin luciditatea și sinceritatea viziunii. Faimoasele portrete ale dansatoarelor de cabaret „Jane Avril”, „La Goulue” și al actriței Yvette Guilbert au rămas celebre în grafica modernă, prin extraordinara forță de expresie, obținută cu ajutorul unui desen simplificat și al unui colorit puternic, așezat în suprafețe mari, limpezi. În 1898, Toulouse-Lautrec se îmbolnăvește. El mai găsește însă puterea să execute admirabilul ciclu de desene în culori „Cercul”. Artist care nu a urmărit să facă discipoli, Toulouse-Lautrec a influențat totuși puternic arta secolului al XX-lea; printre personalitățile care i-au fructificat moștenirea se numără, de pildă, Picasso.

Ce sînt limbile artificiale?

La această întrebare, pusă de Petre Lebed din Năvodari, reg. Dobrogea, răspunde MARIUS SALA, cercetător principal la Institutul de lingvistică al Academiei R.P.R.

Încă din secolele trecute oamenii și-au dat seama că pe suprafața pămîntului vorbindu-se multe limbi, relațiile politice, economice și culturale sînt stînjinite. De aceea, pentru ca oamenii să se înțeleagă între ei, Leibnitz a creat în secolul al XVII-lea un sistem de limbă universală filozofică, abstractă, care nu a fost însă folosită. Încercarea a fost urmată de altele; dintre cele mai cunoscute amintesc limbile *volapük*, *esperanto*, *ido* și *occidental*.

Limba *volapük* a fost creată de germanul Johann Martin Schleyer în 1879 și a cunoscut un mare succes cîtiva ani. Pentru a forma vocabularul acestei limbi, rădăcinile au fost luate din engleză, latină, limbile romanice sau din germană.

O încercare mai reușită, în sensul că a avut mai mulți adepți, a fost cea a polonezului Zamenhof care, în 1887, a creat limba *esperanto*. Pornind de la greșelile lui Schleyer, Zamenhof a simplificat mult gramatica. Pentru a arăta dacă un cuvînt este substantiv, adjectiv, verb sau adverb, se adaugă cite o terminație (-o, -a, -i, -e): *amo* „iubit”, *ama* „iubitor”, *ami* „a iubi”, iar vocabularul este format din cuvintele folosite în cele mai multe limbi, mai ales romanice, scrise așa cum se pronunță.

O simplificare a limbii *esperanto* este încercarea lui L. d. Beaufort, care în 1907 a creat limba *ido*. În sfîrșit, în 1933, estonianul de Wahl a publicat principiile unei alte limbi, *occidental*, care pornește tot de la *esperanto*. De data aceasta se încearcă să se facă pentru morfologie ceea ce s-a făcut în cazul limbii *esperanto* pentru lexic, adică să se aleagă caracteristicile de flexiune și de derivație care se bucură de cea mai mare circulație.

Evoluția diferitelor limbi artificiale arată că sistemele create nu sînt lipsite de contradicții; ele au fost subliniate de mulți lingviști, care nu sînt de acord cu folosirea lor. O critică amplă în acest sens a făcut acad. Al. Graur în lucrarea „Studii de lingvistică generală” (București, 1960).

Pe scurt

VIOLETA CIULAVU, Uricani, reg. Hunedoara. Adresa lui Petrică Iatsev, despre care ați aflat citind

reportajul „CE TI-A MAI SORIS VITENKA?” din „Flacăra” nr. 44/1962, este următoarea: „BAKU, UL. M. ALIEVA 221, KV. 15, U.R.S.S.”

SILVESTRU RĂILEANU, electrician bobinator, Sibiu. „Omul zăpezilor” nu există. În urma cercetărilor științifice efectuate, nu s-au găsit elementele pe baza cărora s-a putut fi considerat ca o realitate. Citiiți articolul „Adevărul despre omul zăpezilor” din nr. 34/1962 al revistei noastre, în care se arată mai pe larg acest lucru.

Dacă doriți să deveniți fotocorespondent al „Flăcării”, trimiteți-ne imagini artistice realizate, în dimensiuni minime de 9 x 12 cm, cu teme din activitatea economică, socială, culturală, peisaje din patria noastră etc. **GHEORGHE TĂNĂȘAU,** controlor tehnic, Hunedoara. Recent (în nr. 45, din 10 noiembrie 1962), a apărut în „Flacăra” un reportaj despre Yemen.

ELLA NICOLESCU, Zimnicea. Pentru a vă putea da un răspuns exact la întrebarea dv., vă rugăm să ne comunicați: vîrsta, studiile și adresa. Orice relații asupra cursurilor de zbor fără motor sau parașutism le puteți cere de la U.C.F.S. a orașului București, bd. 6 Martie 55.

Cititorii către cititori

Ana Savopol, desenatoare, Tulcea, str. Elena Pavel nr. 25; ilustrate; *Mimi Bucherescu*, elevă, Bălești, str. Dragalina nr. 41, reg. Oltenia; teme diverse; ilustrate; *Fabian Marius Polgar*, funcționar, Arad, str. Dimitrov nr. 59, Nicu Ionescu, Pitești, str. Gh. Șincai nr. 9, *Ecaterina Enic*, elevă, București, str. Pîrvulești nr. 3, ralonul N. Bălcescu, *George Lupu-Gail*, profesor, București, str. Pușgor nr. 7, ralonul Lenin; ilustrate.

De la fotocorespondenți

Admirația! (V. Onoiu, Deva)

Locuințe noi pentru minerii din Gherla. (Ioan Henf, muncitor)

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XII—Nr. 1 (397)
5 Ianuarie 1963

REDACȚIA: Căsuța poștală: 3507
BUCUREȘTI of. 33, Tel. 17.60.10
PIAȚA ȘTIINȚII int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei
6 luni: 53 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul poligrafic Casa Școlilor.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

— De ce n-ai fost la concert săptămîna trecută?
— Nu era gata rochia...

EU...ȘI DESPRE SPECTATORI

— Stai nene Jos, că nu vedem nimic...

— Tovarășe, dumneavoastră vorbiți și noi nu auzim nimic!
— Da' ce vă interesează ce vorbim noi!?

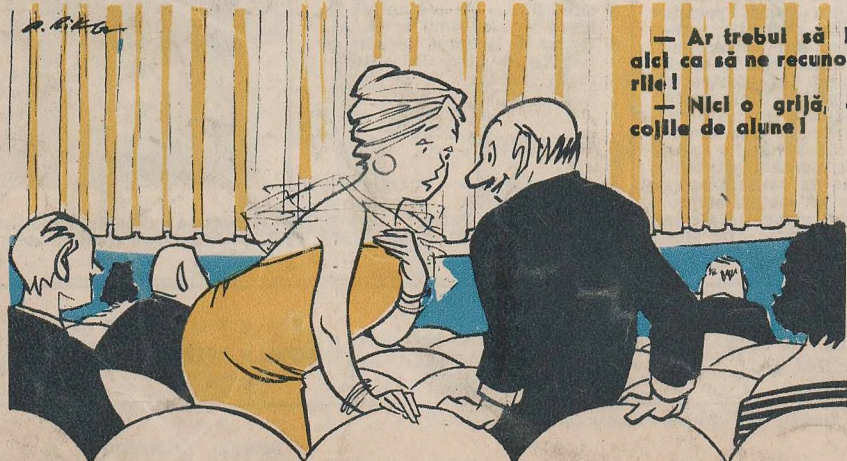

— Fiți amabil și închideți pianul, că trage grozav aici...

Desene de Rik AUERBACH

— Ce mai aștepti, marchize?
— Să-și găsească dumeilor... locurile!!!

— Ar trebui să lăsăm ceva aici ca să ne recunoaștem locurile!
— Nici o grijă, am lăsat... cojile de alune!

— Începe ultimul act, intrați în sală!
— Nu mai spune? Și să-mi pierd rîndul la garderobă!?